

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Angleški katoličani za katoliške šole.

Lansko leto so angleški katoličani obhajali stoletnico svojega političnega in družabnega osvobođenja, ki se je bilo s posebnim zakonom izvršilo leta 1829. Pred letom 1829 katoličani na Angleškem niso imeli ne aktivne ne pasivne volilne pravice (niso smeli voliti niti voljeni biti). Izključeni so bili od uradniških služb in od namestitev v vojski in mornarici. Zakoni, sklenjeni po katoliškem obredu, so bili neveljavni in duhovnik, pred katerim so bili sklenjeni, je bil kaznovan z zaporom ali s preganstvom. Prepovedane so tudi bile ustanove za vzdrževanje duhovščine in službe božje. Denar takih ustanov je bil kratkomalo zaplenjen in nikdar več vrnjen.

Leto 1829 je angleškim katoličanom prineslo rešitev iz tega nevrednega položaja nesvobode, utesnitve, odvisnosti, neenakopravnosti in podrejenosti. Zato ni čuda, da so katoličani stoletnico tega velepomembnega dogodka svečano in radostno praznovali. Z letom osvoboditve počenja doba velikega napredka angleškega katolicizma, ki je naraščal od leta do leta ter zlasti zadnja leta storil na vseh poljih velike korake na potu naprej. Dočim je leta 1923 bilo na Angleškem 1.965.782 katoličanov, jih je leta 1929 bilo 2.174.673. Javnih cerkva in kapel je 2205, v dušeskrbju zaposlenih duhovnikov pa 4349.

Napredek angleškega katolicizma se posebno kaže v napredovanju katoliških zasebnih šol, ki so največja sila angleških katoličanov, pa tudi njihova največja skrb. Leta 1929 je število katoliških zasebnih šol naraslo za 62 šol, število učencev na teh šolah pa je naraslo za 2867 šolarjev. Preteklo leto je bilo na Angleškem 1832 katoliških šol, ki jih je obiskovalo 482.000 učencev. — Preosnova šolstva na Angleškem, ki ga namerava sedanja delavska vlada, pa je povzročila veliko nevarnost ne samo za napredek, marveč tudi za obstoj katoliškega šolstva.

Angleški prosvetni minister Trevelyan je namreč v parlamentu predložil načrt zakona, po katerem naj bi se število učencev po poedinih razredih skrajšalo, zato pa bi se dolžnost šolskega obiska podaljšala do dovršenega petnajstega leta. S tem bi se kajpada stroški za vzdrževanje šol jako povečali. Za te večje stroške je za javne šole predviden državni prispevek 60 odstotkov. Zasebne šole, torej tudi katoliške, na bi

morale same nositi te povečane stroške. Povečanje stroškov za zasebne katoliške šole bi znašalo 4 milijone funtov, po našem preko ene milijarde dinarjev. Tudi to bi morali angleški katoličani poleg vseh prejšnjih izdatkov za vzdrževanje zasebnih šol plačati iz lastnega žepa.

To pa je takšna obremenitev ljudi katoliške vere, da je ne morejo več zmagovati. Že prejšnji stroški so bili veliki, ki so od katoličanov zahtevali veliko požrtvovalnost in radodarnost, povečanje teh stroškov pa bi bilo pretežko za ramena katoliškega prebivalstva. Pa tudi nepravilno bi bilo to breme, ker katoličani plačujejo v obliki državnih davkov in samoupravnih doklad stroške za vzdrževanje javnih šol, katerih pa se nočejo posluževati, ker se v njih vrši brezkonfesionalna verska vzgoja (vzgoja na podlagi nobenega veroizpovedanja, vzgoja brez cerkve). Zato katoličani upravičeno zahtevajo, da vlada z vsemi šolami enako postopa

ter da vsem daje enak prispevek za povečane stroške. V imenu katoličanov so to zahtevo v angleški javnosti postavili ter jo odločno branijo katoliški škofje, njim je tudi sledilo društvo katoliških učiteljev.

Kaj pa delavska vlada? Kakor so razmere sedaj, se ni nadejati, da bi katoliške zasebne šole za povečane stroške dobile državni prispevek, brezkonfesionalne občinske šole pa ga bodo dobile. V tem se kaže slabo prikrita namera katoliške šole oškodovati ter jih čim najbolj omejiti, ker ne bodo zmožne nositi same povečanje vzdrževalnih stroškov. To je stara želja svobodomišelnih krogov, ki jih tudi v delavski stranki ne manjka, čeprav se pri zadnjih volitvah o tem ni govorilo. Bližnja bodočnost bo pokazala, ali bode delavska vlada izvedla ta napad na katoliško šolstvo. Liverpulski nadškof Downey je pred tem javno posvaril Macdonaldovo vlado ter jo resno opomnil, da je najmanj 70 poslancev delavske stranke odvisnih od katoliških glasov. Angleški katoličani stoje pazljivo in neustrašeno na braniku za katoliške šole.

Boljševiki divjajo in lažejo.

Boljševiki uprizarjajo proti veram in cerkvam v Rusiji takšna grozodejstva, da jim je težko najti para v svetovni zgodovini. Zlasti pravoslavna cerkev v svoji zgodovini ne more zlahka zabeležiti takšnega preganjanja od strani državne oblasti, kakor ga sedaj mora trpeti od boljševiške oblasti na Ruskem. Poročila o boljševiških zlodejestvih, izvršenih na cerkvah in cerkvenih ljudeh, osobito na škofih, duhovnikih in redovnikih, so vzbudila obsodbo in zgražanje kulturnega sveta. S to grozo je tesno združeno pomilovanje ruskega ljudstva, osobito ruske mladine, ki neudržno drvi v moralni propad in v nesrečo, ne samo svojo, marveč vsega ruskega naroda.

Iz raznih držav kulturnega sveta so bili javljeni protesti zoper divjanje ruskih boljševikov: iz Anglije, kjer so zastopniki anglikan. cerkve dvignili svoj glas v obsodbo boljševiških grozodejstev, iz Švedske, Francoske, Nemške, Avstrije itd. Predvsem je sveti Oče papež Pij XI. pred svetovno javnostjo obtožil boljševiško divjanje zoper katoliško vero in vse cerkve, obsodil boljševiška protiverska barbarstva, osobito pa strahovito kvarjenje ruske mladine

ter pozval vse vernike, naj molijo za rešitev Rusije iz krempljev boljševiških brezbožnikov. Na te proteste civilizirane sveta, zlasti rimskega papeža se boljševiški vlastodržci odgovorili na način, ki je lasten vsem, ki delajo zlo: lagali so in zanikali. Nič ni res, v Rusiji se nobena vera, nobena cerkev ne preganja: to je bil njihov odgovor. Naročili so tudi takšno izjavo pri namestniku patriarha, ki jo je moral podpisati, če ni vse skupaj od boljševikov zlagano in izmišljeno, ter v njej izjaviti, da se čudi, kako more evropska javnost govoriti o preganjanju vere in cerkve v Rusiji, ko vsega tega baje v Rusiji ni.

Kako kratke noge pa ima ta boljševiška laž, se je takoj pokazalo. Komaj se boljševiki po Evropi razširili svoje lažljivo zanikanje, že so prišla nova poročila o nasilnostih zoper krščansko vero in njene cerkvene organizacije. Iz Kijeva je te dni prišla vest, da je boljševiška oblast ukinila ukrajinsko samostojno cerkev, ki je imela v svojem področju 2500 župnij, da je dala zapreti 700 ukrajinskih cerkva ter odvesti v zapor 6 ukrajinskih škofov, med njimi ukrajinskega nadškofa, ki je star nad 80 let. Kako pridno in sistematično se nade-

1905

JUBILEJ

1930

V letu 1905, v dobi hudih narodnih bojev, je prevzel mlad ali podjeten in delaven trgovec g. Stermecki zapuščen trgovski prostor v Celju, v katerem je več prednikov ežen za drugim bankrotiral. S solidnim delom in modernim vodstvom je dvignil g. Stermecki svojo majhno trgovnico, v kateri sta bili početkoma zaposleni samo dve osebi, vedno višje in višje, prezidaval, dozidaval, vpeljeval vedno nove predmete in oddelke, tako, da je nastala ena najmodernejših, z vsem komfortom urejena trgovska hiša cele Jugoslavije, ki se jih najde največ v mestih zapadnih držav.

Notranji prostori so izvršeni po načrtih, ki jih je naredil stavbni svetnik Keller iz Dunaja že za prvo prezidavo v letu 1924. Fасаda in vse drugo pa je narejeno po načrtih arhitekta g. Costaperaria iz Ljubljane. Zidarska dela je izvršil stavbenik g. Goligranc. Centralno kurjavo je vpeljala v dvorišče in v vse prostore »Obnova« iz Ljubljane, električno dvigalo je dobavila tvrdka Wertheim iz Dunaja, vodovodna, električna, tesarska, mizarska, kleparska, slikarska in druga dela so izvršili domači celjski obrtniki.

Vsi prostori trinadstropne hiše — okoli 1600 m² — so natrpano polni z raznim blagom. Tu se lahko oblete od pet do glave vsaka gospa, gospod ali otrok (manufakture, konfekcija, klobuki, čevlji, perilo), ravnotako dobi športnik vse potrebne predmete, kuharice kuhinjske potrebščine in gospodinjice, botani in razni instituti pa vso sobno in posestno opremo. Tudi na godbenike se ni pozabilo, kajti tvrdka Stermecki vodi vse vrste godbenih instrumentov, od

ustnih harmonik, tamburic in violin do najfinejših gramofonov. Razen tega vodi **Trgovski dem Stermecki** vse vrste kozmetične, nožarske, galanterijske, torbarske in jeklene robe, otroške igrače kakor tudi ure in vse vrste zlatnine in srebrnine. Ime te tvrdke je danes poznano po vsej Jugoslaviji, kajti zavoji, kartoni, ceniki in vzorci se najdejo po vseh mestih in vaseh cele naše države.

**VELETRGOVINA
P. STERMECKI**

obhaja letos

25 letnico

svojege obstoja in lastnik gospod **Rudolf Stermecki** pa štiridesetletnico kar je vstopil v trgovski stan. Končno naj se še omeni, da tvrdka Stermecki mnogo predmetov izdeluje sama v lastni delavnici in deloma v celjski okolici, ter ima v ta namen moderno urejeno šivalnico za konfekcijo in perilo z raznimi specialnimi stroji in daje danes čez 100 ljudem krasen zaslužek.

Zelo zanimiv je moderno tiskan cenik, katerega izdaja tvrdka Stermecki v tako ogromni nakladi, da se porabi zanj letno čez 4 vagoni (40.000 kg) papirja. Ravno tako se razpošljejo tekom vsega leta krasno izdelani vzorci v taki množini, da se mora razrezati za iste letno več tisoč metrov sukna, volnenega blaga, platna in druge manufakture. Ta interesanten cenik in krasne vzročne knjige se pošiljajo na zahtevo vsakemu zastoj in poštnine prosto na dem.

263

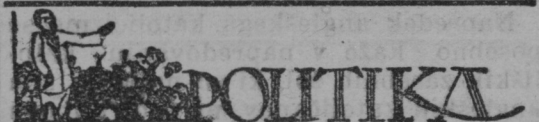
je ropanje po cerkvah in samostanih, dokazuje vest iz Moskve, da se je tje pripeljalo preko 200 tovornih avtomobilov, ki so samo iz moskovske gubernike pripeljali cerkvene predmete iz bakra. Vse te stvari so izložili na dvorišču neke tovarne ter jih bodo uporabili za napravo poljedelskih strojev.

Skoro dnevno prihajajo iz Rusije vesti o snemanju zvonov in zapiranju cerkva. Pretekli četrtek je bila v Kronstatu — pristaniško mesto blizu prejšnjega Petrograda, sedanjega Leningrada v Kronstatskem morskem zalivu — neka protiverska demonstracija, ki so jo uprizorili zastopniki delavskih, mornariških in vojaških organizacij. Njihovo odposlanstvo je mestnemu sovjetu — predložilo zahtevo, naj se zvonovi snamejo iz stolpov ter cerkve zaprejo. Izvršilni odbor mestnega sovjeta je zakukal, naj se iz stolpov vseh 40 cerkva v Kronstatu takoj odstranijo zvonovi ter se cerkve zapro. Pri tej priliki je prišlo do spopadov med verniki in med sovjetskimi ljudmi. Slično zahtevo so tudi stavile organizacije v Leningradu, ki izjavljajo, da do 1. maja letošnjega leta ne sme biti nobene cerkve več v Leningradu, marveč se morajo vse te

zgradbe spremeniti v komunistične klube ali pa prostore za kino in gledališča. Sovjetska vlada bo kajpada to zahtevo rada izvršila, ker jo nujno želi.

Ne samo ta poročila stavijo vsa boljševiška zanikanja na laž, marveč tudi pisanje komunističnih listov dokazuje, kako grdo lažejo boljševiki, ko polagajo nadškofu Sergiju kot zastopniku patriarha v usta besede, da preganjanja vere v Rusiji ni bilo ter ga ni. Glasilo nemških komunistov v Berlinu »Rdeča zastava«, ki izhaja s pomočjo gospodov v Moskvi, je dne 16. februarja, torej istočasno, ko je bilo objavljeno boljševiško zanikanje, zapisalo te besede: »Popovi izumirajo. Naša podoba prikazuje vojake rdeče vojske, ki izpraznjujejo cerkev Simonovega samostana. — Tekom zadnjih treh mesecev je bilo v Rusiji zaprtih 980 cerkva in 200 mošej in sinagog. Dne 22. januarja o priliki obletnice Leninove smrti je bil razdejan Simonov samostan na obali Moskve. Pet tisoč delavcev je prostovoljno darovalo in porabilo delovni dan, da so očistili in uredili razstreljeno stavbišče, na katerem se bo za 5 milijonov rubljev zgradila palača proletarske kulture.« Iz teh

besed nemškega komunističnega lista se vidi, kako barbarsko divjajo ruski boljševiki in kako grdo lažejo.

V NAŠI DRŽAVI.

Nemški poslanik v Beogradu umrl. — Zastopnik Nemčije v Beogradu dr. Adolf Köster je umrl v torek, dne 18. februarja radi slepiča. Užival je med našimi politikmi velik ugled. Pokojnega so prepeljali v Berlin.

Posvetevanja banov. V Beogradu so zbrani vsi bani, ki razpravljajo o sestavi banovinskih proračunov. Pri tej priliki bo v načelu razmotrivano tudi vprašanje, kakšne davke smejo uvesti banovine kot samostojne davke in dokaže na državne davke in katere izmed državnih davkov bi država prepustila banovinam v kritje njihovih potreb. Gre za tem, da se uvede v vsej državi kelikor mogoče enakomerno obdavčenje. Na podlagi sklepov te konference bodo banske uprave do konca meseca marca sestavile svoje proračune.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Krog atentata v Trstu. Zadnjič smo poročali, da je bila položena usodepolna bomba v hišo uredništva tržaškega fašističnega lista »Popolo di Trieste«. — Radi atentata je bilo aretiranih par sto ljudi. Policija je sedaj odkrila pravo alod za atentatorji, ki so iz skupine fašistične mladine, katero vodi inajor Forti. Forti je bil pred dvema letoma izključen iz fašistične stranke in je izrekel tedaj grožnjo, da se bodo njegovi pristaši maščevali nad nasprotniki. Nekaj članov Fortijeve mladine je bilo aretiranih in baje med drugimi sam Forti baš v trenutku, ko je hotel iz Reke pobegniti v inozemstvo.

Avstrija bi rada odstranila gospodarsko krizo. Zvezni kancelar dr. Schober bo sklical dne 28. februarja tega leta na Dunaj zastopnike vseh gospodarskih organizacij, ki bodo sklepali o odstranitvi gospodarskih težkoč in predvsem proučili vprašanje brezposelnosti. Avstrija namerava najeti veliko inozemsko posojilo, s katerim bi naj poravnala država svoje dolgove in na ta način omogočila priliv velike svoje denarja v industrijo.

Berlin proti komunistom. Berlinska policija je zasedla komunistično centralo v Berlinu in zasegla vse razne listine, katerih presenečeni komunistični kolovodje niso utegnili skriti. Komunisti so oznanili, da bodo priredili radi tega koraka policije demonstracije. Radi te grožnje je prepovedala policija vse komunistične shode in zapretila, da bo preprečila makar z orožjem vsak poskus komunističnih nasilstev. Nemčija je sita komunističnih rovarenj do grla.

Kriza vlade na Francoskem. Tardieujeva vlada je odstopila v torek, dne 18. februarja radi trme finančnega ministra Chérona, ki ni hotel popustiti glede znižanja davkov. Nalogo sestave vlade je prevzel vodja radikalnih socialistov Chautemps (Šotan). Prejšnji ministrski predsednik Tardieu odklanja sodelovanje in istotako je zunanji minister Briand stavil za vstop posebne pogoje. Chautempsu se je posrečilo sestaviti vlado meščanske levice, ki računa na podporo socialistov. Briand je v tej vladi zunanji minister. Vladi se prorokuje kratko življenje.

Kriza francoske vlade je zavrila delo na razorožitveni konferenci v Londonu. Radi krize francoske vlade so izjavili odposlanci Francije na londonski razorožitveni konferenci, da ne morejo sodelovati pri posvetovanjih, dokler ne bo sestavljena nova francoska vlada.

Bolgarsko vlado nameravajo izpopolniti. Zaključek bolgarskih občinskih volitev je ta, da je dobila vlada 577.840, opozicija pa 300.000 glasov. Ministrski predsednik Ljapčev je začel pogajanja za izpopolnitev vlade.

Pri nakupu manufakturnega blaga vzamem

20% kronske bonc
najučnejše v račun
L. ORNIK, MARIBOR
Koroška cesta št. 9.

ZA NEDELJO

Češčenje svetnikov,
sv.ostankov in božja pošta.

Češčenje svetnikov.

Češčenje onih kristjanov, ki so darovali življenje za svojo vero, je tako staro ko Cerkev sama. Kazalo se je na zunan v praznovanju smrtnih dni mučencev, v zidanju cerkev nad grobovi, v spoštljivem ravnanju s svetimi ostanki in v že za dobe preganjanj splošni navadi: rabiti grobe mučnikov za oltarje. Ko so prenehala preganjanja, je postalo pravo navado, da so morali biti pod vsakim oltarjem ostanki mučencev. Peti cerkveni zbor (koncil) v Kartagi v Afriki je zapovedal: »Oltarji, v katerih ni najti trupla ali mučeniških ostankov, se morajo odstraniti.« Sploh se je razširilo češčenje mučencev po preganjanjih. Tudi oni kristjani, ki so izpovedali svojo vero pred sodnikom in bili kaznovani, ne da bi bili morali v smrt, so začeli uživati posebno češčenje kot »spoznavalci« od 3. stoletja naprej.

Kmalu po zaključku preganjanj so skazovali enako češčenje kakor mučencem onim, ki so dokazali pravo krščanstvo s čednostnim življenjem in prejeli ime »spoznavalci«. Tacega češčenja sta postala zgodaj deležna puščavnika sv. Anton in Hilarijon. Tekom 4. in 5. stoletja je prišlo v navado, da so prejeli mučenci in spoznavalci častni naziv »svetniki«, medtem ko so imenovali poprej prve »gospoda«. Tudi angele so tedaj častili. Sveti Mihael je veljal za zaščitnika Cerkve.

Največje češčenje so skazovali preblaženi Devici Mariji. Njo so poveljevali že cerkveni očetje, njej na čast so slikali podobe ter zidali cerkve. Posebno se je povzdignilo češčenje Marije, ko se je drznil Nestorij učiti, da ni bila Mati božja. Tudi Marijino vedno devišstvo so napadali razni krivoverci, a so ga branili odločno in z zmagovitim uspehom: Epefani, Hieronim in drugi očetje.

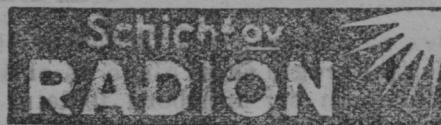
Češčenje svetih ostankov.

Češčenje svetih ostankov je prišlo v splošno navado v dobi preganjanj. — Dokaz za to trditev je zgodovinsko dejstvo, da so skušali pogani trupla mučencev uničiti ter iztrgati kristjanom. Kristjani so se zopet trudili, zbrati kri in kose mučeniških trupel na mestih mučenj. Nadalje so poveljevali grobe mučencev z opravljanjem službe božje. Kristjani so se zbirali ob priliki rojstnih dni mučencev. Po preganjanjih so gledali kristjani z veliko vnemo na to, da so si pridobili prostor za svoj lastni grob v bližini grobov mučnikov. Brez števila je ohranjenih nagrobnih napisov, v katerih se povdarja, da je pokopan umrl v bližini mučenca. Svete ostanke so zavijali v dragocene rute, jih shranjevali v bogato okrašenih skrinjah ter prižigali nad grobovi svetilke, ki so gorele noč in dan. Glede postopanja z ostanki mučencev se je

Dvojno gimsko veselje

daje ličnost lepe in pedantno čiste volnene obleke. Ako se ne pere kakor je treba, se stisne in daje utis stare ponošene obleke. V mlačni raztopini Schichtovega Radiona se stvari nalahko očmejo in ostanejo mehke in lahke ter varujejo svojo prvotno barvo in sveži ton. Celi ta posel se opravlja hitro in breztruda, ako se uporablja

razvila pomenljiva razlika v dobi Konstantina na vzhodu in zapadu. — Na vzhodu na primer niso razdeljevali samo tvarnih ostankov, ampak tudi kosti, da bi prejel po možnosti vsak krščanski kraj kak košček od mučenca. Na zapadu so se skrbno čuvali do 8. stoletja, da bi se bili lotili grobov svetnikov, prenesli njih ostanke kam drugam, ali da bi jih bili razložili. Slednje so smatrali za bogoskrunstvo. Zadovoljevali so se s tem, da so razdeljevali predmete, kateri so bili v zvezi s svetnikom v življenju, ali predmete, s katerimi so se dotaknili svetnikovega groba. — Godile so se sleparije s svetimi ostanki, a trgovina z njimi je bila strogo prepovedana po cerkvenih in svetnih postavah. Nasprotniki češčenja sv. ostankov so bili nekateri krivoverci; pogani in judje so obtoževali radi češčenja kristjane kot brezbožnike.

Svete podobe.

Svete podobe, posebno Matere božje in obeh apostolov prvakov, najdemo že v času pred Konstantinom. Ostanki krščanske umetnosti nam predočujejo predvsem prizore mučeništev in se je ta navada spremenila v Konstantinovi dobi. Po cesarju Konstantinu so začeli cerkve krasiti s podobami svetnikov v slikah na presno, v mozaiku in kipih. Ta umetnost je bila zgodovinskega značaja, posneta iz svetega pisma ali iz življenja mučencev in spoznavalcev. Svete podobe so zasledovale tedaj cilj: pospeševanje pobožnosti ter pouka in so bile opremljene s tozadevno raz-

lago. Svete podobe so častili na zunanji način, da so jih poljubljali, užigali pred njimi svetilke ter kadilo in pripogibali koleno. V tem zunanjem češčenju je znatno prednjačil vzhod pred zapadom.

Božja pota.

Že prvi kristjani so romali v sveto deželo v dobi preganjanj. Posebno so prišla v navado romanja v Palestino, ko so zopet našli sveti križ. Koncem 4. stoletja so hiteli vsi odlični možje celotnega tedanjega kulturnega sveta v celih skupinah v svete kraje. O tem svedočijo številni potopisi in najstarejši popis jeruzalemskega romarja je iz leta 333. Razven v sveto deželo so še romali v Rim, kakor pričajo o tem številni napisi po katakombah. Zelo obiskana božja pota je dobila prav zgodaj vsaka krščanska pokrajina.

Ruski boljševiki razstreljujejo najstarejše cerkve. Kakor že beleženo, se je spravi diktator Rusije Stalin nad cerkve ter samostane, katere pusti po-

rušiti od vojaštva prav do temeljev. — Tokrat hočemo opisati, kako je razstrelilo vojaštvo letos 27. januarja starodavni samostan Simonow pri Moskvi, ki je bil pozidan leta 1379. Deset silovitih eksplozij je porušilo: cerkev, samostan, štiri kapele in 100 metrov visoki zvonik. Nekaj ur po uničenju je prišlo 2000 delavcev s sekirami ter lopatami, da so razmetali razvaline. Komunistični voditelji so se sprehajali zmagoslavno med svetimi podobami, kamenjem, med ostanki stenskih slikarjev, premetavali so krste ter ostanki oltarjev in oznanjevali zbranemu ljudstvu ter časnikaškim poročevalcem konec »znamenja teme«. — Med ostanki zidovja in kamenitih krst so ležale človeške kosti. Starodavna cerkev je hranila ostanke svetega Sergija, sv. Jone ter več patrijarhov pravoslavne cerkve. Vse polno je bilo razbitih lobjanj in členov hrbtenic. Dva psa sta brodira ter vohala človeška okostja. — Na mestu samostana bodo postavili palačo dela, v kateri bo knjižnica, čitalnice in športna dvorana za 6000 delavcev iz sosednjih tovarn.

znaka. Vse je bilo prepričano, da je objela Wilkinsa in njegove tovariše majka — ledena smrt. Te dni se je oglašil pogrešani iz polotoka Alaska in označil svetu potom radija, da se je vrnil iz raziskovalnih potovanj zdrav in z najbolj zanimivimi poročili.

V 12 dneh okoli sveta. Janez Henrik Mears je obletel v letalu celo zemeljsko oblo v 23 dneh. Sedaj se odpravlja s svojim pilotom na novi polet krog sveta, katerega hoče dokončati v 12 dneh.

Najstarejša industrija na svetu. Na vzhodnem Angleškem je mesto Brandon, ki je veljalo bogzna koliko desetletij za oni kraj, v kojega okolici je bila najstarejša industrija: kopanje kresilnih kamnov. Še ni tako dolgo, ko je igral kresilni kamen vsestransko važno ulogo. Pred 300 leti so bile kanonske krogle iz kresilnega kamna in istotako tudi ključavnice. Še sloviti angleški admiral Nelson je rabil v pomorski bitki pri Trafalgaru (1805) proti francosko-španskemu brodogradu kanonske krogle iz kresilnega kamna. — Kresilna industrija v Brandonu je bila skozi stoletja ena najbolj cvetočih. Danes je zaposlenih v tem kamnolomu le še 6 delavcev, ki izdelujejo posnetke prazgodovinskih predmetov. V takozvani kameni dobi je rabil človek kresilni kamen za sekiro, za sulico, za konec pušice, za kladivo in sploh za vse orodje. — Pred dnevi so odkrili pri Dunaju v kraju Mauer podzemeljske rove za pridelovanje prazgodovinskega kresilnega kamna, ki so gotovo starejši nego 5000 let. Pri razkopavanju zemlje so zadeli najprej na okostja, ki so bila obdana od ilovnatih posod, volovskih ter jelenovih rogov. Malo proč od te najdbe so pa rovi, iz katerih je pridobival prazgodovinski človek kresilni kamen za svoja orodja s pomočjo jelenovega roga. Starinoslovci trdijo, da je kresilna industrija v Mauer pri Dunaju mnogo starejša od one na Angleškem.

Mesto brez solnca. Človeška naselbina, ki je krščena za mesto brez solnca, je moderno mesto s pravim imenom Rjukan na južnem Norveškem. Mesto je obdana od tako visokih gora, da ne posine vanj solnce celih 6 mesecev. — Najbolj severno mesto na celem svetu je Hammerfest, ki je pa tri mesece v letu brez solnca. Seve je eno četrtino leta v Hammerfestu noč in dan tema in morajo goreti neprestano električne luči, ker krilati nad temi severnimi kraji takozvana vedna — polarna noč. Mesto brez solnca Rjukan je znamenito radi tega, ker je rojstni kraj sloviteta pisatelja Ibsena in ima na celem svetu največjo električno centralo, ki proizvaja 300 tisoč konjskih sil. Nad mestom v 300 čevljev morske višine se nahaja gorsko jezero Mösvand. Iz jezera se je vlivala voda preko strme stene v nižavo do pred par leti, ko so uporabili ogromni vodopad za proizvodnjo električne sile. Sedaj zborni na turbine v Rjukanu iz jezera v eni sekundi 50 tisoč litrov vode. Električni tok uporabljajo za pridobivanje norveškega salpetra, ki roma po celem svetu.

Dva samomora. Dne 19. februarja si je pognal kroglo skozi glavo na obrežju v Studencih pri Mariboru 19 letni zasebni uradnik Dragotin Jordan. Po prepeljavi v bolnico je kmalu izdahnul. — Istega dne se je obesil v Kamnici pri Mariboru 46 letni krojač Ivan Žunko, ki zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

V samomorilnem namenu si je pognal revolversko kroglo skozi desno senco v mariborskem hotelu dne 21. februarja 45 letni zastopnik neke tvrdke Josip Brašič iz Polskave.

Utonil je v Dravi pri Fali posestnik Srečko Kure iz Janževe gore. Utopljenca še niso našli.

Zmrznil. Od Sv. Lovrenca na Pohorju smo prejeli: Dne 19. februarja so našli krog desete ure predpoldne pri Kogelnikovi žagi Lenarta Jurčič, po domače Pušni Gregar, zmrznjenega. V noči je zašel po snegu v potok, kjer je zgubil pravo smer. Pijan ni bil, ker sicer bi bil padel in obležal v vodi. Poklicani zdravnik se je trudil, da bi ga spravil k življenju, a so bili vsi njegovi naporji brezuspešni.

Malenkost povzročila smrt. Iz Trbovelj poročajo: Albin Kerše iz Gaberskega pri Trbovljah je prišel pred tremi tedni od vojakov. Stopil je v službo pri rudniku. Na nogi ga je obglodal čevljev in radi tega je umrl v par dneh na zastrupljenju krvi.

Poroka. Dne 17. februarja je bila poročena Režika Podvinski, iz veleugledne hiše Podvinskih v Blatnem pri Brečicah, z Janezom Molan iz Zdel. Poročal je vl. č. g. dekan v Zavrču Anton Podvinski. Na gostiji so darovali svatje za novo mariborsko bogoslovje 251 Din. Darovalcem: Bog plačaj, novoporočenemu vrlemu paru pa obilo sreče.

zadovoljnosti in blagoslova v zakonskem stanu!

Obsodba bivšega gerenta brežiškega okrajnega zastopa. Dne 21. februarja je bila pred celjskim okrožnim sodiščem izrečena obsodba nad bivšim gerentom okrajnega zastopa Brežice Kenetom ta-le obsodba: Obtoženi Franc Kene se obsodi radi zločina utaje in prevare ter zaradi napeljevanja Terezaje Rihel h krivemu pričevanju na tri leta robije (težke ječe) in na štiri leta izgube častnih pravic. Preiskovalni in zavarovalni zapor od 24. novembra 1925 do 5. marca 1926 ter od 11. avgusta 1929 do 21. februarja 1930 se obsojencu šteje v kazen.

Zopet ena žrtev alkohola. Od Nove cerkve nad Celjem poročajo: V nedeljo, dne 18. februarja ob 10. uri zvečer je zapustila družba fantov na novo odprto gostilno Pekošak precej vinjena. Med družbo fantov sta bila tudi moža Franc Kugler in njegov oče. Po kratkem prepiru je začel Franc Kugler streljati s samokresom. Nato pa potegne nož M. Smrečnik in zabode Franca Kugler v vrat. Kugler je po treh urah umrl. — Mladina! Ali vidiš v tem brezmejnem uživanju demona alkohola rešitev svojega življenja in mladosti? Gotovo vidiš v tem svojo propast, ali kljub temu drviš v odprto žrelo sovraga alkohola. Mladina, spametuj se! Ne zapravljaj svoje mladosti pri pijančevanju, ampak tam, kjer koristiš sebi in narodu!

To je ženin. V Djakovici v Srbiji se je poročil te dni 108 let stari mesar Ibrahim Gorjan s komaj 30 letno vdovo. To je drugi zakon še močnega starčka, ki je imel s prvo ženo 10 otrok, od katerih so umrli štirje.

Sloviti raziskovalec severnih krajev se zopet javil. Znameniti in celemu svetu znani ameriški raziskovalec severnih krajev, ki je bil tudi na severnem tečaju, Wilkins, se je zopet javil. Junija leta 1929 se je podal z ekspedicijo v severne pokrajine in od tedaj ni bilo o njem nobenega življenjskega

Natančnosti statistike. — Statistični urad v Washingtonu je ugotovil 22. januarja tega leta, ob 10.45 uri, da je bilo v Zedinjenih državah 121,950.000 oseb. V Združenih državah se rodi vsakih 13 sekund en človek, vsakih 23 sekund pa umre en Amerikanec. Vsako poldrugo minuto stopi en useljenec na ozemlje Združenih držav in vsakih pet minut se vrne eden iz Amerike v domovino.

Goreči zemeljski plin. Na jugu severnoameriške države Texas je pod zemljo polno plinov. Še le v zadnjem času so začeli naravne pline izrabljati in jih odvajati po ceveh v San Antonio in Houston. Ukrotili so vrelce, ki so izmetali dnevno 80 milijonov kubičnih čevljev plina. Nekaterih plinskih vrelcev pa ni mogoče izrabiti radi premočnega pritiska. Divji plinski vrelec je strašen prizor in je podoben ognjeniku. Delovanje lahko nastopi nenadoma, ali ga pa oznani predhodno podzemeljsko gromenje. Naenkrat požene izbruh plina vso orodje iz navrtane luknje visoko v zrak. Iz vrelca se dvigne plinski steber, ki požene s seboj v višino več 100 metrov kamenje ter blato. Izbruh se odigra med žvižganjem in bobnenjem, katerega slišijo več milj daleč. Plin iztrga iz zemlje veliko žrelo, ki ima v premeru 30 do 60 metrov, v katerem vreta in godljata voda in blato. Radi drgnjenja se plin sam vname ter nastane naravna baklja od nepopisne velikosti. Novembra leta 1914 se je začel izbruh plinskega vrelca iz globine 2255 metrov in je izmetaval dnevno 50 milijonov kubičnih čevljev plina. Bobnenje izhlapevajočih plinov so slišali 10 km v daljavo in steber vrelce pare so videli 8 km daleč. Po treh dneh je prenehal izbruh za nekaj ur, nato se je ponovil ter trajal še par dni. Julija 1924 se je užgal plinski vrelec po iskri v okraju Duval. Še le po treh tednih so izbruh pogasili. Ta izbruh je bila v Texasu doslej najbolj čudovita prikazen. Plin ni vseboval niti kapljice olja. Po dnevu je bil goreči steber popolnoma čist ter brez dima. V noči je bil prizor nekaj bajno veličastnega. Dva km na okrog je bila okolica razsvetljena. V sredini obroča luči se je dvigal kvišku žvižgajoči in bobneči plinski steber.

Čudo drevesa. Amerikanski farmer Wade se je naselil v državi Washington, kjer je kupil polja ter gozdove. V njegovih šumah je naletel na douglas jelke, ki so bile stare nad sto let in izredno debele. Iz svoje posesti je obiskal Wade prijatelja v državi Utah. Priporočil je znancem o svojih jelkah, ki so prava čuda starosti in vsestranske razsežnosti. Prijatelji so označili njegova pripovedovanja za neverjetne bajke in ga zasmehovali radi pretiravanja. Wade je bil vznemirljiv radi trdovratne nevere. Ko se je vrnil na svojo farmo, je pustil podreti najstarejšo in najdebelejšo jelko, ki je merila v premeru tri metre. Iz orjaškega in veliko nad sto let starega debla je odrezal na sredini hlod v dolžini šest m. Hlod je izdolbel, da je ostala samo še zunanja stena v debelosti 20 cm. Notranjost debla je priredil v stanovanje za dva človeka. V tem stanovanju je po-

267

Lepši zobje SARGOV KALODONT

leg dveh zločljivih postelj še: ena pisalna in ena jedilna miza, nekaj stolov, omara za posodo in obleko, peč za kuho in ogrevanje ter električna luč. Stanovanje je dolgo 5 metrov in visoko 2 in pol metra. Tako opremljeni orjaški hlod je naložil na nalašč v to zgrajeni avtomobil, se uselil s svojo ženo in obiskal najprej svoje prijatelje v Utah ter jim dokazal, da njegovo pripovedovanje ni bila bajka. Wade še roma danes v čudnem stanovanju na avtomobilu iz mesta v mesto po Zedinjenih državah in razkazuje predvsem šolski mladeži čudo drevesa, ki je bilo posekano na njegovi farmi. Da mu vse verjame, še kaže kos neizdolbenega debla, na katerem je jasno videti naravno debelost in kroge, ki pričajo o nad stoletni starosti orjaške douglas jelke.

Po 100 letih najdena knjiga. Pred 100 leti je izšla v Berlinu knjiga od irskega pomorščaka O' Connella pod imenom »11 let v Avstraliji in na otoku Ponape.« Popis raznih doživljajev omenjenega Irca je bil tako zanimiv, da je vse seglo po knjigi, ki je bila razprodana na mah. Sčasom so pozabili na ta opis in pred kratkem so začeli iskati knjigo po celem svetu. Ohranjen je le še eden izvod in tega ima neki Amerikanec, ki bo radi druge izdaje knjige postal milijonar. Pisatelj O' Connell je prišel z 11 letom na ladjo, ki je prevažala angleške kaznjence v Avstralijo. Kot pomorščak je imel priliko, da se je seznanil temeljito z razmerami v Avstraliji. V svoji knjigi opisuje, kako je naselila Anglija belo človeško pleme v Avstraliji le potom kaznjencev. Ženske so uporabljali po tavnah, kaznjenci pa so morali delati ceste, v kamenolomih in obdelovati zemljo. Večina onih, ki so prestali kazen živi, se ni več vrnila, ampak so se v Avstraliji oženili in ostali vedno tamkaj. V Avstraliji je bil O' Connell tri leta. Ko se je peljal na ladji proti Karolinskemu otokom, se je ladja razbila, on se je rešil iz valov in se pokazal kot prvi beli človek med domačimi divjaki na otoku Ponape. Zgrabili so ga in ga peljali v zelo veliko dvorano, kjer so bili zbrani poglavarji ondotnih plemen in je bilo krog in krog vse polno dračja. Prepričan je bil, da je zašel med ljudožrce, ki si ga bodo privoščili. Po dolgem prestrašenem ogledovanju okolice, je zapazil na sredini dvorane prostor, kjer so pekli zaklane pae. Ko je bila pečenka pripravljena, so

se mu vsi poglavarji poklonili in ga povabili na pasjo gostijo njemu na čast. Ostal je med miroljubnimi otočani 5 let, se tamkaj oženil, imel dva otroka in živel kot divjak. Rešila ga je ameriška ladja, na kateri je pobegnil na Manilo. Tukaj so ga smatrali za pobeglega kaznjence in ga vtaknili v zapor. Ko je bil izpuščen, se je odpeljal v kitajsko mesto Kanton in prepotoval peš Kifajsko do Pekinga. Vse to pripoveduje O' Connell v svoji knjigi, ki bo doživela po 100 letih drugo izdajo.

Prijateljsvo med živalmi. Nemški naravoslovec profesor Schmiedt beleži glede prijateljstva med živalmi sledeče zanimivosti: Prijateljstvo med živalmi se razvije s časom in to ne le med posameznimi vrstami, ampak ponajveč med čisto različnimi živalmi. On sam je imel psa in mačko. Skraja sta se sovražila. Breja mucka se je začela lepega dne zvijati v hudih krčih. Krik je psa tako ganil, da je začel večletno sovražnico lizati. Nad vse začudeno je gledal in opazoval kmalu zatem izkotelne mladice. Najprej je lizala naraščaj mačka, koj za njo pa pes. Mlade mucke so sledile psu ravnotako kakor materi. — Še bolj izreden je slučaj prijateljstva med psom in koštrunom, ki sta skupaj zrasla. Sčasom je tekal koštrun kakor pes, pes pa se je pasel po travi kakor bi bil prežvekoval. Večkrat se je tako najedel trave, da je preobilnost izbruhal.

Divjanje ruskih sovjetov proti cerkvi. Dne 19. februarja tega leta je prispelo v Moskvo nad 200 tovornih avtomobilov, ki so pripeljali iz moskovske gubernije cerkvene predmete iz bakra. — Kovino bodo uporabljali za napravo poljedelskih strojev. V Kronstatu bodo porušili tamkajšnjo veličastno katedralo. V Ukrajini so zaprli 6 škofov, med temi metropolita Lipkovskega, ki je starček od 80 let. Na povelje sovjetov je ukinjena ukrajinska cerkev s 2500 župnijami in je bilo zaprtih 700 cerkva.

Zdravnik dr. Jos. Marcius v Framu sprejema stranke od 1. marca naprej v vili Šerbinek I. nadstropje šte. 3. 224

Gospa, Vi ste čuvarica zdravja Vaše rodbine. Pazite zato na snago v hiši in perite dosledno le s pravim terpentinovim milom gazela. 154

Ribarsko društvo naznanja svojim rednim članom, da sprejema društveni blagajnik, g. Ferdo Greiner, Maribor, Gosposka ulica 2, prijave za ribolovne karte v postrvnih potokih za letošnjo sezono do 28. februarja tega leta. 271

O kaznih v srednjem veku.

V srednjem veku je bila kazen za gotove prestopke ter zločine javna. — Najbolj v rabi sta bila tedaj dva načina javne kazni: pranger in vislice.

Pranger.

Pranger, sramotni steber ali kamen je bil postavljen na najbolj obljudenem mestnem trgu. Steber je stal na nizkem podstavku, bil iz lesa ali kamna. Po nekaterih mestih so bili prangerji na tri metre visokih podstavkih in zgoraj je bil pritrjen železen obroč, v katerega so uklenili kaznovanega za vrat. Kazen prangerja je bila določena za lažje prestopke in je trajala le nekaj ur, pač pa si je lahko vsak mimoidoči ogledal kaznovanega in ga slobodno zasramoval. Poostrena kazen na prangerju je bila z udarci s šibami. V navadi je bilo 18 udarcev in so imenovali to porcijo en »šiling«. Da je bil kdo javno šiban na prangerju, se je moral pregrešiti s: tatvino, zakonolomstvom, nepokorščino napram staršem, z razgrajenjem ter javnim nečistim življenjem.

V nemškem mestu Breslau je ohranjen do danes zapisnik vseh onih, ki so se morali pokoriti na prangerju. Iz tega zapisnika beležimo te-le vzglede: Na prangerju je bil bičan berač, ki je prodal suknjo, katero mu je kupila mestna občina. Pretepli so ob prangerju dve ženski, ki sta dali nedolžni deklini pijačo, ki bi jo naj zapeljala v pošeljivost ter ljubezen. Na prangerju se je pokoril kmet, ker je obljubil, da bo dobaval trgovcem pšenico, a tega ni storil.

Kazen na prangerju je bila sramotna in so na ta način kaznovane največkrat izgnali iz mesta.

Več prangerjev je ohranjenih do danes po Sloveniji in na Spodnjem Štajerskem je dobro poznan pranger v trgu Podsreda, ki stoji še danes in je objavil »Gospodar« njegov opis v medvojnem času.

Proti koncu 18. in začetkom 19. stoletja je prenehala kazen na prangerju. Razjarjene množice so odpravljene prangerje izruvale ter podrle, da bi na ta način zabrisale sramoto javnega kaznovanja.

Vislice.

Najbolj sramotna kazen v srednjem veku so bile vislice. Velika razlika med prangerjem ter vislicami je razvidna že iz dejstva, da je stal prvi v mestu, vislice pa so bile vsakdar postavljene izven mestnega obzidja na kakem hričeku, ki je bil viden daleč na okrog.

Oblika vislic je bila različna. Ponajveč sta bila dva lesena navpična stebra zakopana v zemljo in zvezana počez s tramom, na katerega so pritrdili vrv za obešenje. V bližnji okolici večjih mest so imele vislice kameniti podstavek, na katerem so stali kameniti ali leseni stebri. Že starorimski zgodovinar Tacit omenja rabo vislic pri starih Germanih (Nemcih) za izdajalce in ubežnike.

V srednjem veku je prišel javno na vislice: večji tat, ropar, izdajalec ter ubijalec. Obešenega so pustili vsvari-

len vzgled dalje časa na vislicah. Razven rablja se ni dotaknil vislic nobeden drug, ker je veljal dotik iz radovednosti za nekaj nepopisno sramotnega. — Najbolj so se branili ter puntali meščani, kadar je bilo treba že trhle in preperete vislice popraviti, ali postaviti na novo. Mestni sodnik si je pomagal v takih slučajih na ta način, da je primoral vse obrtnike v mestu, da so storili nekaj z reke pri vislicah in da se ni oprijela sramota samo enega ali ene skupine.

Javne vislice so bile odpravljene s prangerjem vred.

Posebna kazen v srednjem veku je bila določena za javne presestnike. Pri cerkvenih vratih so bili pritrjeni v podboje ali na steno železni obroči, v katere so uklepali za vrat obsojence ob času, ko so hodili ljudje v cerkev in so lahko zasramovali javne nečistnike. Ta način kaznovanja je prenehal mnogo prej nego pranger in vislice.

O izumitelja dinamita.

Izumitelj dinamita Alfred Nobel se je rodil 21. oktobra leta 1833 v Stockholmu na Švedskem. Njegov oče Emanuel Nobel je bil inženir. Kmalu po rojstvu Alfreda se je odpeljal v Peterburg, da bi tam na povabilo ruske vlade uredil tovarno za orožje. Tako je Alfred Nobel preživel svojo prvo mladost v Rusiji. Sedemnajst let star se je odpeljal v Ameriko, kjer je dokončal svoje inženerske študije. Med krimsko vojno se je vrnil v Rusijo, v času, ko je bila tovarna njegovega očeta zlata jama. Po tej vojni je prišel Alfred Nobel zopet na Švedsko in začel študirati eksplozivne snovi. Leta 1861 je prijavil patent za izdelovanje »varnega nitroglicerina«, ki da za delavce ne predstavlja nobene nevarnosti. Par tednov kasneje je strašna eksplozija porušila njegovo tovarno. Ubitih je bilo več delavcev in tudi njegov lastni brat. Javno mnenje je bilo silno ogorčeno in švedska vlada je Noblu prepovedala, da bi zopet v bližini Stockholma sezidal svojo tovarno. Pa tudi po deželi so se ga branili in ker Nobel ni nikjer mogel dobiti zemljišča za svojo tovarno, je napravil svojo delavnico na nekem parniku na jezeru Mälär.

Leta 1867 je Nobel po dolgem trudu iznašel dinamit. Praktična vrednost njegove iznajdbe je bila očitvidna in tako je Nobel končno dobil dovoljenje, da je postavil tovarno. Kmalu se je radi cele vrste krvavih nesreč mnenje sveta obrnilo proti Noblu. Neki Nemec je nosil v svojem kovčku par kilogramov nove eksplozivne snovi in se je nastanil v nekem newyorškem hotelu. Kovček je eksplodiral in porušile so se tri hiše. Nato se je vžgalo več ton dinamita na neki ladji in 47 oseb je pri tem izgubilo svoje življenje. Kmalu za tem je padlo v San Francisku 14 oseb kot žrtve dinamita. Prva v Nemčiji sezidana tovarna za dinamit je šla kmalu nato v zrak.

Naročniki niso več kupovali pri Noblu. Ladje niso hotele sprejemati njego-

vih tovorov. Nobel sam je komaj našel hotel v Ameriki, ki ga je sprejel, ko se je pripeljal tja, da bi uredil svoje zadeve. Kljub temu je počasi premagal vse težave, izpopolnil izdelavo dinamita, sezidal številne nove tovarne, katere je končno združil. Kasneje je iznašel še silnejše eksplozivne snovi: balistit in kordit. Leta 1890 je iznašel brezdimni smodnik in je ta patent prodal Nemčiji.

V svojem tridesetem letu se je seznanil z mlado žensko, katero je iskreno vzljubil. Nesrečne okolščine so ga ločile od nje in ona se je poročila z drugim. Vendar je Nobel ni mogel pozabiti. Ostal je vse svoje življenje samec. V neumornem delu jo je skušal pozabiti. Tudi je silno veliko potoval. »Jaz sem državljani vsega sveta; kjer ravno delam, tam je moja domovina,« je dejal nekoč. Skozi 18 let se je najrajši mudil v Parizu in San Remo ob italijanski morski obali.

Nobel je večkrat izjavil, da bi rad iznašel tako strašno eksplozivno snov, da bi onemogočila vsako vojno. »Na dan, ko se bosta dva armadna zbera med seboj popolnoma uničila, se bodo prestrašeni narodi takoj odločili za razorožitev,« je zapisal v nekem pismu. Neprestano je trdil, da on s svojimi tovarnami več stori za mir, kakor vsi kongresi in vse knjige.

Kljub temu je Nobel skrbel, da je v njegovo premoženje — 62 milijonov zlatih frankov — pripadlo stockholmski akademiji, da more vsako leto razdeliti pet nagrad: Tri za najboljše iznajdbe na polju kemije, fizike in zdravstva, eno za najboljše književno delo in zadnjo za tistega, ki je najbolj uspešno deloval za mir in razorožitev.

Alfred Nobel je umrl leta 1901. Pet let po njegovi smrti so razdelili prve Noblove nagrade; dobili so jih fizik Röntgen, kemik Hoff in profesor Bering, izumitelj zdravila proti daviči; Sully Prudhomme je dobil književno nagrado, Henru Dunan, ustanovitelj ženevskega Rdečega križa, pa je dobil skupno s Friderikom Passy mirovno nagrado.

Prelet južnega tečaja.

Večkrat smo že opisovali v našem listu, kako je preletel v najnovejšem času Amerikanec Byrd v 15 urnem poletu južni tečaj. Tokrat hočemo podati opis, kako se je izvršila ta nadvse nevarna, a za znanost zanimiva vožnja.

Ko se je začel polet, se je dvignil Byrd in tovariši v letalu v višino 2670 metrov ter so preleteli Geološko pogorje. Od tod je bilo treba izbrati nadaljnjo smer. Letalo so morali že tukaj olajšati ter vreči iz njega zaloge hrane. Odločitev je bila skrajno važna zato, ker je pretela nevarnost, da v megli zaidejo v kako sotesko, ki bi jim zaprla nadaljnjo pot. Byrd se je odločil za polet preko ledenika Lihns; toda tudi za ta polet je bilo treba letalo znova olajšati. Voliti je bilo treba med živim in bencinom: bencin je bil dragocenejši, zato so znova žrtvovali zaloge hrane.

Jedva so z največjim trdom zmagali ta ledenik, že so se pred očmi letalcev nagromadile nove ledenice stene. Letalo se je dvignilo v kljukovitem poletu. Zopet je bilo treba zmanjšati obremenitev in topot so žrtvovali bencinske zaloge. Težko hropeč so motorji dvigali letalo višje in višje. Znova so se okoli letala nagromadile skalnate stene in zaprle pogled na novo pogorje. Motorji so začeli nevarno omagovati. Če se v oblakih kmalu ne odpro vrata, da omogočijo nadaljnje vzpenjanje, je vse izgubljeno. Pilot June je bil že do smrti izčrpan.

Tedaj se je zgodilo čudo. Pokazala se je gladka ledeniška površina. Z nepopisnim naporom so dosegli 4000 metrov visoko ravan. Četvorica mož je bila radi nečloveških naporov in bencinskih plinov docela iznemogla. Le Byrd je še ohranil mir in jasnost.

V zadnjem trenutku so aparati zaznamovali, da je letalo preletelo južni tečaj...

Polet na povratku je bil mnogo enostavnejši. Pri enem izmed skladišč kuriva so pristali, napolnili bencinske posode in se zopet dvignili na pot. Na tem zadnjem delu poleta se je letalo zgledno obneslo. Dasi iz te višine ni bilo mogoče razpoznati pasjih sledov v snegu ali malih zastav, ki so kazale pot, so točni Byrdovi računi vendar privedli letalo v ravni črti do tabora. Sedaj je krmaril Byrd sam, kasneje pa ga je nadomestil Mac Kinley. Slednjič se je pokazala radio postaja Little America in polet je bil končan.

Bil je skrajni čas. Kajti komaj so bili na varnem, je nebo začelo uresničevati svoje grožnje. Zatulil je vihar in se razvil v strahovito neurje. Naslednje jutro je vsa okna prekrivala debela ledena plast.

Byrd je imel na svojem nad 2500 kilometrov dolgem poletu pregled nad površino v obsegu 164.000 kvadratnih milj. Na vsem tem potu je neprestano tekel fotografski trak ter je to najdaljši zemljepisni film, ki se je kedaj izvr-

šil. Če se bo še razvijanje teh fotografij obneslo, bo to najbrž najvažnejši uspeh Byrdove ekspedicije.

ZA CERKVENE ZBORE!

Slovenska maša na čast Slomšeku (note) od skladatelja Al. Mav se dobi v **Tiskarni sv. Cirila v Mariboru**. Partitura stane Din 10, posamezni glas Din 2.

Slovenski materi — zbirka skladb in spevov za materinske dneve. Zložil Al. Mav. Cena Din 20. Dobi se v **Tiskarni sv. Cirila v Mariboru**.

Roži Mariji — petnajst cvetic z naših goric — za mešan zbor. Zložil Al. Mav. Knjiga stane Din 10 in se naroča v **Tiskarni sv. Cirila v Mariboru**.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

»Flugs« kose s kosirjem I. VIDEMŠEK, MARIBOR, Koroška cesta 36. 110

Opozorilo vinogradnikom in vinskih trgovcem. Ker sta oblastna kmetijska referata v Mariboru in Ljubljani vsled razdelitve kraljevine na banovine ukinjena, izdaja predpisane certifikate glede izvoza za vina, ki se izvažajo iz dravske banovine v Čehoslovaško republiko od sedaj naprej Kmetijski oddelek kralj. banske uprave dravske banovine v Ljubljani, Gosposka ulica 15.

Interesentom agrarne zemlje občin: Račje, Gomila, Slivnica, Rogoza. Advokat je razposlal interesentom agrarne zemlje položnice za odkup Pachnerjeve posesti. Ako niste sklenili kupnih pogodb, še niste dolžni plačati. Vsekakor pa ta zemlja ne bo zastonj, ampak je bila dana le v zakup. Pred vsakim tozadevnim korakom pa naj vprašajo agrarni interesenti poprej kacega dobrega advokata, da ne bodo imeli nepotrebnih sitnosti ter stroškov.

Podpisovanje delnic nove gostilničarske pivovarne v Laškem. Kakor smo že javili, se bo osnovala radi pocenitve piva posebna gostilničarska pivovarna v Laškem. Te dni se je pričelo s podpisovanjem delnic komad po Din 500. To podpisovanje ima predvsem namen — spraviti potrebni kapital skupaj in se mora predvsem ugotoviti tekom meseca marca, ali bomo spravili ali ne. — Dolžnost vsakega gostilničarja ni samo, da se sam zaveže, vzeti ali kupiti po več delnic, temveč je prav posebno njihova dolžnost, da vsi, prav vsi, tudi pri svojih gostih agitirajo za nakup delnic in da zahtevajo osob. od trgovcev, pekovi, mesarjev in drugih obrtnikov, ki vlečejo od gostilničarjev denar, da morajo kupiti naše delnice, če ne, si poiščemo pač druge dobavitelje. Kdor izmed teh ne bi hotel vzeti delnice naše pivovarne, njega ime naj se pove od gostilničarja do gostilničarja. Povsod pa je treba tudi povdariti, da nikdo ne napravi komu kako uslugo, če podpiše in kupi delnice, marveč da ravna v svoj lastni prid, ker plodonosno naloži svoj denar v popolnoma varno podjetje, v tako varno, kakor ga v Sloveniji prav gotovo še ni bilo. Za to jamčijo vse naše gostilničarske zadrage, za to jamči solidarnost in preudarnost gostilničarjev, njih zdrava pamet in trdna, odločna volja: pomagati sebi! Tovariši gostilničarji, na delo, ki bo kronano z zmago! Odposlanec pripravljalnega odbora, ki vas bodo prihodnje dni obiskali, sprejmite prijazno in lepo, podpirajte jih ter jim pojdite v vsakem oziru na roko. Uvajajte in priporočajte jih pri svojih prijateljih in znanih. Nekaj tednov truda in požrtvovalnosti nam bo rodilo dolgoletne sadove.

Gostilničar.

Kaj naj storim?

Mnogo posestnikov je sadno drevje sadilo v jeseni, mnogo pa se jih je odločilo za spomladansko saditev. Oni, ki so v jeseni sadili, so toliko na boljšem, ker so v jeseni lažje dobili primerna

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Zato pa delajmo in bodimo edini,« spodbuja grof Zrinjski, »grof Tatenbah, razumen mož si in veljaven, pusti te nemške ošabneže, ki so drugače le sužnji svojega slabotnega vladarja, bodi z nami, tu imaš jamstvo, da postaneš svoboden in prideš do moči.«

Tako sta v nemala grofa Zrinjski in Frankopan mladega častihlepnega Tatenbaha in besede so padle na rodovitna tla, posebno ko mu je grofica Zrinjska v neopazovanem trenutku šepnila na uho: »Spomnite se na Riegersburg, uganka se reši, darilo bo dragoceno.«

Tokrat se gostje niso dolgo mudili, uvideli so, da morajo pripravljati tla previdno. Grofica Zrinjska je spoznala, da je grof Tatenbah omahljiv, zato se mora pridobivati polagoma za njihove načrte. Za to se bo nudilo še več prilik.

Vendar do nadaljnjih obiskov v Račjem za enkrat ni prišlo.

10

Koncem leta 1662 je umrla soproga Erazma Tatenbah, Eleonora Judita ter zapustila edinega sina Antona, ki se je narodil leta 1657.

Od tega časa, kar je opazila v gradu Riegersburg, da obožava njen soproga grofica Zrinjsko, je postala otožna, hiral je od dne do dne. Ljubila je samoto, z nikomer ni rada govorila, edina tolažba ji je bila Regina Purgstall, s katero si je dopisovala in jo tudi večkrat obiskala na Riegersburgu.

Težko bolna je prišla jeseni v Konjice, kjer je tudi umrla. Pokopali so jo dne 2. decembra. Pri tej priliki je pridigoval v konjiški cerkvi slovenski jezuit Friderik Jelenčič, ki je izdal nagrobni govor pozneje v Gradcu.

Grof Tatenbah je imel tedaj veliko skrb in tako ni prišlo do zaželenega sestanka, to tem manj, ker so bili boji ter homatije s Turki in oba Zrinjska nista mogla zapustiti svoje dežele.

Prišel pa je vašvarski mir. Če je bila nezadovoljnost že prej velika, je rasla po tem nečastnem miru od dne do dne.

Stari grad Čakovec na Hrvatskem obdan z močnimi stolpi in zidovjem, je bila nekdanj močna trdnjava rodbine Zrinjskih, ki so igrali v zgodovini Ogrske in Hrvatske važno vlogo.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memoranda, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in poročilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, Koroška c. 8

drevesca. Posebno letos je jako veliko povpraševanja po sadnem drevju. Stal bo marsikateri kmetovalec pred vprašanjem, ali naj kupi to, kar se da dobiti, ali pa naj počaka do jeseni, kjer si bo drevje pri kakšnem solidnem drevesničarju rezerviral (vnaprej naročil).

Gotovo je boljše čakati s saditvijo do jeseni, kakor pa posaditi staro krevljo, ki nam je le v nevoljo. Kajti vedno se moramo zavedati, da je od drevesa, ki ga posadimo na stalno mesto, zavisen ves poznejši uspeh.

Drevo, ki ga kupimo kot prvovrstno (prva kvaliteta), ne sme biti prestaro. Starikavo drevesce se na stalnem mestu težko prilagodi in zaostaja v rasti. Tudi drevesa, ki so se vzgajala v predobri zemlji, gnojni mogoče še z dušičnimi gnojili, se na stalnem mestu in v slabi zemlji slabo razvijajo. Njih rast je namreč prehitra, in ko prenehajo s presaditvijo iz drevesnice na stalno mesto one razmere, se pokaže nekaka vrzel, ki povzroča, da se par let rastline slabše razvijajo. Drevesce mora imeti zraven voditeljice še pet do šest mladice, ki naj bodo enakomerno porazdeljene. — Deblo bodi gladko, po možnosti ravno. Po višini debela razlikujemo visoko in poldebelo drevje. Kjer se vrši kakoršnikoli promet, naj znaša višina debela 1.80 do 2 metra. Deblo, ki ga je oglodal zajec ali na katerem se nahajajo ozeblina, je za drevo prvi, pa najnevarnejši začetek hiranja. Pri koščičarjih, posebno breskvah, ako so v mladosti smolikave, se da ta bolezen le redko omejiti.

Da se more posajeno drevesce dobro prijeti, je odvisno edino le od drobnejših korenin. Na teh se namreč nahajajo majhne sesalne koreninice, ki se morejo najlažje prilagoditi zemlji in srkati iz nje vodo in z njo raztopljenе hranilne snovi.

V prvo kvaliteto spada torej drevje, ki ima dele v takšnem stanju, da lahko na stalnem mestu neovirano nadaljuje svojo rast in je mogoča tudi pravilna vzgoja.

Ker je drevje v solidnih drevesnicah

večji del razprodano, se more marsikateri posestnik zmotiti ter kupiti drevesca na sejmu, češ, da le spomladi sadim. Treba je stvar dobro premisliti. Takim špekulantom je pač vseeno, ali dobi posestnik napol suho drevo, ali dobi mesto hruške jablano; o izbiri kakšne sorte pa sploh ni govora. Drevesce, ki se slabo zavarovano vlačijo iz kraja v kraj, je kajpada napol suho. Napačno je pri napravi novega sadonosnika štediti, ker se tukaj štedi na docela nepravilnem mestu.

M. Potočnik.

★

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 22. februarja tega leta so pripeljali špeharji na 61 vozeh 180 zaklanih svinj. Svinjsko meso so prodajali po Din 16 do 18, slanino pa po Din 18 do 21. Krompirja je bilo 7 voz s 83 vrečami. Prodajali so ga po 1 do 1.50, čebulo pa po Din 3 do 3.50. Sena je bilo 16 voz po 75 do 90 Din, otave 7 voz po 85 do 95 Din, slame 8 voz po 50 do 60 Din. Pšenica je bila po 2.25 do 2.50, ječmen 2, oves 1.25 do 1.50, koruza 2 do 2.25, ajda 2, ajdovo pšeno 5, proso 2.50, fižol 3 do 3.50 Din. Kokoš 30 do 60, par piščancev 55 do 95, gos 70 do 100, puran 60 do 140, domači zajec 8 do 35 Nin. Česen 18, kislo zelje 4, kislja repa 2 Din. Jabolka 3.50 do 8, suhe slive 10 do 12 Din. Mleko 2.50 do 3, smetana 12, surovo maslo 40 do 48, jajca 0.70 do 1, med 16 do 20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 21. februarja tega leta je bilo pripeljanih 76 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7 do 9 tednov stari komad od Din 250—350; 3 do 4 mesece stari od Din 380 do 450; 5 do 7 mesecev stari od Din 480—550; 8 do 10 mesecev stari od Din 650—850; 1 leto stari od Din 1000—1100. En kg žive teže so prodajali po Din 10 do 12.50; en kg mrtve teže pa po Din 17 do 18. Prodanih je bilo 53 komadov.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 2. marca po večernicah v Društvenem domu dve pustni igri in sicer burko v štirih dejanjih »Začarani gosli« in »Čevljev ni«, burka v enem dejanju. Vsi, ki se hočete za pust pošteno nasmejati, ne zamudite te prilike! K obilni udeležbi vabi odbor.

NAŠA DRUŠTVA

Centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije v Mariboru obvešča, da se vrši romanje v Marijino Celje in izlet na Dunaj od 29. do 1. junija tega leta. Vsi stroški znašajo s hrano in stanovanjem vred 550 Din. Kdor ne more vse naenkrat plačati, lahko mesečno plača po 100 Din. Natančnejša pojasnila se dobijo vsak torek in petek od 2. do 3. ure popoldne v pisarni za romanje v Marijino Celje v frančiškanskem samostanu. Pismene prijave pa se pošiljajo na centralni odbor, frančiškanski samostan v Mariboru.

Katoliška Omladina priredi v nedeljo, dne 2. marca ob pol petih popoldne gledališko predstavo »Repošteve« v petih dejanjih v Omladinskem domu, Cvetlična ulica 28. Prijatelji poštene zabave vljudno vabljene. Odbor.

Krčevina pri Mariboru. V nedeljo, dne 2. marca ob treh popoldne predava pri mesečnem sestanku Katoliškega izobraževalnega društva v Krčevini g. prof. Šedivy. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slivnica pri Mariboru. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 2. marca tega leta zabavno šaloigro »Davek na samce«. Vsi, domačini in sosedje, ki bi se prd postom še radi od srca nasmejali, pridite!

Zgornja Polskava. Naše izobraževalno društvo »Skala« priredi na predpustno nedeljo dne 2. marca po večernicah v društvenem domu pri Rečniku dve nadvse smešni in komični igri »Trojčki« v treh dejanjih in »Mirni dom« v enem dejanju. Čisti dobiček je namenjen za nove knjige v društveno knjižnico. Prijatelji dobre knjige in poštene zabave, pridite!

Središče ob Dravi. Ljudski oder v Središču uprizori v nedeljo dne 2. marca burko v treh dejanjih: »Karlova teta«. Mnogo smeha bodo poskrbeli trije akademiki s svojo ponarejeno teto. Vstopnina: sedeži 6 Din, stojišča 3 Din. Za obilen obisk se priporoča odbor.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Naše bralno društvo priredi v nedeljo, dne 2. marca tega leta po večernicah v Slomškovi dvorani »Scapinove zvijače«, šaloigro v treh dejanjih. Sodelujeta pevski in tamburaški zbor z novimi komadi. Kdor se želi za pust pošteno nasmejati, naj ne zamudi te prireditve.

Velika Nedelja. Tukajšnje bralno društvo »Mir« vljudno prosi, da se vse knjige, ki so last družta, čimprej vrnejo. Vsem čitateljem in čitateljicam v znanje, da se knjiga izposodi

SVETOG

cerkvene vseh velikosti, navadne, voščene Ia, IIa in IIIa, slikane — KADILLO po najugodnejših cenah kupite v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU. KOROŠKA CESTA 5.

Nekega jesenskega večera je sedelo več plemenitašev v veliki dvorani grada Čakovec, njim na čelu hrvatski ban Peter Zrinjski, v lovski obleki, obšiti z zlatimi nitmi.

Nad mizo je visela na visokem stropu pozlačena roža, znamenje, da se mora varovati o vsem, kar se tukaj razpravlja, najstrožja tajnost. Zanesljivi čuvaji so stali pri vratih, da zabranijo vstop vsakemu nepoklicanemu. Možje, ki so sedeli v ogrski narodni noši, so vedeli za vse načrte velike zarote, ki naj bi dosegla, da se loči krona sv. Štefana od Avstrije.

Zbrani so bili plemiči Jurij Peroni, Štefan Petrozzi, Štefan Boezkal, Štefan Barkoczy, Štefan Widnedy, Franc in Andrej Nagy, Hidevegy, Nikolaj Gesteny, Bori, Szuhai, Szepesi, trije bratje Ketzer, Jspan, Gyulaffi, Kenda, Epezky, Farkaš in Franc Nagy, mlad mož, zvit ter prebrisan tajnik vdove palatina Wesselenyja.

Prvi trije so bili določeni za bodoče generale ogrske armade; tudi stari taslo Fekete, ogrski plemič in star vojak, je bil navzoč.

Grof Zrinjski je pogledal po zborovalcih z resnim pogledom ter spregovoril s počasnim glasom, ki je vzbudil takoj pozornost.

»Vsi gospodje poznate moje navdušenje za

našo stvar, mi vsi hočemo obvarovati stare pravice Ogrske in Hrvatske zoper nemško nasilje, mi se hočemo otresti jarma, ki so v njega vpreženi naši narodi že več let, vsi za enega in eden za vse. Vendar vam ne smem prikriti, da naša stvar ne stoji dobro, vedno se pojavljajo nove ovire.«

»Naprej, naprej,« se slišijo klici. Že je vstalo več zborovalcev, ki so zgrabili meče ter hoteli govoriti, ko zapove grof Zrinjski z močnim, grmečim glasom, da mora biti mir.

»Nobeden, ki ima razum,« zakliče, »ne dela načrtov, ne da bi mislil na možnost uresničenja. Prijatelji — bratje, kdor se hoče vojskovati proti premoči, mora imeti zaveznike, a mi jih nimamo.«

Umolknil je, vsi zborovalci so ga nemo gledali.

»Mi nimamo zaveznikov,« nadaljuje grof, »od novega kralja na Poljskem, ki je le senca, nimamo pričakovati pomoči, Turek se obotavlja in nas hoče še le podpirati, če bomo zmagali v prvih bojih, francoski kralj pa se je zavezal s cesarjem zoper nas. Mi smo tedaj sami in če nam Bog ne pošlje kako devico Orleansko, bo naše

samo za 14 dni, ne pa za celo leto, kakor nekateri mislijo. Knjige se izposojujejo samo ob nedeljah in praznikih in to ob določenih urah. Društvo je dobilo nekaj lepih in zanimivih knjig. Pridite si po nje, ne bo vam žal, ker s 5 dinarji se plača članarina za celo leto in potem so mu na razpolago vse knjige in časopisi, kar jih ima društvo. Odbor.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Tukajšnje prosvetno društvo priredi na predpustno nedeljo v tukajšnji društveni dvorani igro »Laži zdravnik«, naraščaj pa »Tihotapci«. Vsi, ki se hočete nasmejati, pridite! Pridite in pokažite, da imate zmisel za delo mladine, ki se zbira v naših organizacijah. Bog živi!

Velika Nedelja. Dramatični odsek domačega katoliškega izobraževalnega društva uprizar v svoji društveni dvorani v nedeljo dne 2. marca tega leta ob 15. uri zopet dve šaloigri: »Županova Micka« in »Kukavica — modra tica ali boj za doto«. Vsi, ki se želite na pustno nedeljo nasmejati, ste vljudno vabljeni, da se prireditve v obilnem številu udeležite.

Sv. Janž na Dravskem polju. V nedeljo dne 2. marca priredi tukajšnje bralno društvo v društvenem domu ob 3. uri popoldne dve veseligrigi: »Za letovišče in »Kje je meja«. Prijatelji poštenega razvedrila, pristrčno vabljeni!

Št. Janž na Vinski gori. Na pustno nedeljo, dne 2. marca se vrši v društveni dvorani ob 3. uri popoldne predstava dveh šaloiger: »Zdaj gre sem, zdaj gre tja« za moške in »Pri gospodi« za ženske vloge. Vrši se tudi kratko predavanje in pevski zbor zapoje nekaj primernih pesmi. Vsi prijatelji društva iskreno vabljeni!

Sv. Jurij ob južni železnici. Dne 1. marca ob 8. uri zvečer in dne 2. marca tega leta po večernicah priredi Katoliško prosvetno društvo pri Sv. Juriju ob južni železnici v dvorani Katoliškega doma narodno igro »Brat Martin«. Pred igro se vrši občni zbor društva.

Vojnik. Katoliško izobraževalno društvo priredi na pustno nedeljo po večernicah veseligrig v treh dejanjih »Križarska vojna« ali pa »Boj proti ženskam«. Igra je polna smeha od začetka do konca, zato ste vabljeni, da se te igre udeležite vsi do zadnjega. Na svidenje dne 2. marca v posojilniški dvorani, do tega časa pa Bog živi!

St. Pavel pri Preboldu. Naši pevci uprizarijo v soboto dne 1. marca tega leta ob osmih zvečer in v nedeljo dne 2. marca ob treh popoldne v društvenem domu izredno lepo in težko Špi-carjevo opereto v petih dejanjih »Spominška plošča«. Po predstavi zapoje mešani zbor več narodnih in umetnih pesmi. Domačini in so-

sedje, vljudno povabljeni. Pridite, ne bo vam žal!

Orlavas pri Braslovčah. Naše prosvetno društvo uprizar v dvorani gasilskega doma v Trnavi v nedeljo dne 2. marca, to je na pustno nedeljo, staro a še vedno krasno narodno igro s petjem v petih dejanjih »Revček Andrejček«. Med odmori svira godba. Po igri prosta zabava. Pridite, ne bo vam žal!

Ušenca sprejme Lauko J., trgovec, Trbonje, Vuzenice. 283

Viničar z dobrimi spričevali in tremi delavskimi močmi se takoj sprejme. A. Viher, Maribor, Strma ulica 4. 286

Viničar s štirimi delavskimi močmi se sprejme. J. Posch, Maribor, Koroška cesta 20. 286

Viničar s tremi delavci se takoj sprejme. — Vprašati v trgovini Maribor, Grajski trg 2. 285

Proda se rodovitno posestvo, trojno 6 oralov, 10 in 23. Več se izve pri Sv. Barbari pri Feliksu Drozg. 280

Gostilna v Mariboru na zelo prometnem mestu, nova, enonadstropna hiša, davka prosta, obstoječa iz treh gostilniških lokalov, vrta, moderne velike dvorane za 500 oseb, štirisočnega stanovanja, kuhinje, kleti in gospodarskega poslopja, se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Ponudbe na M. Zinauer, Maribor, Aleksandrova cesta 45/II. 287

Konj in ena kobila z žrebetom na prodaj po zelo ugodni ceni v I. mariborski delavski pekarni, Maribor, Tržaška cesta 38. 281

Singer šivalni stroj in koncertne citre proda Sidar, Maribor, Pobrežka cesta 9. 284

Sprememba posestev, nakup, prodaja, najem itd., najugodnejše pri posredovalnici »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. 288

DOPISI

Št. Peter pri Mariboru. Občinski kmetijski odbor občin Št. Peter pri Mariboru, Sv. Marjete ob Pesnici, Grušova in Dragučova so izvolili v sreski kmetijski odbor g. A. Šiker od Sv. Marjete ob Pesnici za člana in g. L. Fluher iz Metave za namestnika. — V nedeljo se je zaključil ob navzočnosti g. sreskega načelnika šesttedenski kmetijski tečaj. — Tamburaški odsek prosvetnega društva pod vodstvom neutrudljivega organista g. Baumana dobro

napreduje. Naj se mladi tamburaši enkrat pokažejo, kaj znajo. — Pri Slačekovih v Hrenici so dobili novo gospodinjino, in sicer si je zbral gospodar Janez za družico skozi življenje Jožefo Grušovnikovo od Sv. Marjete ob Pesnici. Bog jima daj obilo sreče in blagoslova!

Velika Nedelja. V Trgovišču pri Veliki Nedelji se je dogodil izredno žalosten slučaj. — Pri eni hiši dvojna poroka, na drugi strani pa svak na mrtvaškem odru. Ne pomnimo, da bi se pri nas zgodilo, da bi svatje spremili k zadnjemu počitku dragega jim sorodnika. Umrli je Jakob Hebar, posestnik v Trgovišču, mož mirnega značaja, spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Zavrtna morilka jetika mu je pretrgala nit življenja v najlepši moški dobi. Zapušča mlado vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otroki. Celi rodbini naše iskreno sožalje.

Docela nov Pustetov brevir v eni knjigi (Faszikelbrevier) z najnovejšimi oficiji in Propr. Lav. ima na razpolago Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5. Cena izredno nizka.

Sv. Jernej Pri Ločah. Naš priljubljen gosp. župnik Peter Pavlič pravi, da ima toliko pridnih deklet, da jih še drugam daje. Tako si je prišel Martin Pivec iz Spitališča po eno najpridnejših mladenk naše župnije Nežiko Stiplovšek ter jo odpeljal kot svojo nevesto na svoj dom. Poročil je vrli par ženinov brat g. Vinko Pivec, kaplan pri Veliki Nedelji. Bog daj mlademu vrlému paru mnogo milosti polnih let!

Sv. Miklavž na Dravskem polju. Dne 17. februarja je videla podružnica Sv. Miklavža slovesnost, kakoršne še ni dočakala. V njej je obhajal velespoštovani g. Potočnik Janez v krogu svojih ožjih sorodnikov in prijateljev svojo zlato poroko. To slavnost je hotel obhajati ravno v tej cerkvi, za katere blagor in procvit že tako blago in lepo skrbi kot cerkveni ključar dolgo vrsto let. Tukaj se je hotel s svojo družino Bogu zahvaliti za prevelike dobrote božje v svojem, Bogu posvečenem življenju. Bil je to za njega in za vse res dan časti, veselja in hvaležnosti, kakor je to dobro omenil v svojem nagovoru g. dekan Sagaj iz Hoč. Med slovesno sveto mašo so bili vsi navzoči sorodniki pri svetem obhajilu in tako pokazali svojo hvaležnost do Boga za ta krasen dan. Jubilanta sta vkljub visoki starosti še čvrsta in čila. Želim, naj bi Bog še dal jubilentoma, ki sta velika dobrotnika ubožcem, dočakati mnogo veselih in srečnih dni. **Slemen.** Na svatbi g. Rude Antona iz Jelov-

krdelce zmoglo prav malo zoper nemškega zatiralca.

»Tukaj stoji,« sliši se naenkrat zvonki glas za grofom Zrinjskim.

Gospodje pri mizi so se ozrli, v tem trenutku stopi pred nje ponosna gospa v najlepši ogrski narodni noši, v rokah je držala bodalo. Tako je stala tukaj, kakor boginja, ki je ravnokar stopila z Olimpa, da svari ljudi in jim ob enem poveljuje.

»Tukaj je, katero iščete vi možje Ogrske in Hrvatske,« zakliče še enkrat s polnim glasom, »Ana Katarina Zrinjska hoče biti tista žena, ki bo dvignila pogum bojevalcev za ogrsko svobodo, ki hoče iti naprej z zastavo, ki hoče privedi omahljivce k zmagi.«

Lepa gospa se je ozrla po zborovalcih s plamenečim pogledom.

»Kako,« je nadaljevala, »ali so to junaki nove, svobodne Ogrske, ki so na zadnjem zborovanju rožljali s sabljami in so prisegli, da osvobodijo domovino? Uboga Ogrska, odkod ti naj pride rešitev, če se tvoji lastni sinovi nočejo za te žrtvovati!«

»Zares, ta žena ima prav,« zakliče Štefan Petrozzi ter potegne meč iz nožnice. »sramota za

moža iz Ogrske, ki se spomni še le po navduševalnih besedah žene na dolžnost, da se bojuje za domovino.«

»Proč s pomisleki, ban hrvatski,« vzklikne Štefan Boczkai, »mi ne smemo vprašati, kako močan je sovražnik, ampak kakor Špartanci, kje je sovražnik.«

Zdajci se obrne Ana Katarina Zrinjska k svojemu soprogu ter zakliče:

»Pri spominu na naše pradede! Žalostno je, da mora pokazati soproga prvega moža v državi pot, po kateri mora hoditi, da reši domovino.«

»Katarina,« vzklikne grof Zrinjski in zardi.

Ponosno se obrne grofica Zrinjska k zborovalcem, dvigne desnico ter reče s povzdignjenim glasom:

»Možje Ogrske in Hrvatske, tukaj je pero, s katerim morate od sedaj naprej pisati postave svojim sovražnikom, nanj morate položiti svoje močne roke ter sveto priseči, da hočete osvoboditi domovino.«

Rekši vrže bodalo, ki ga je vihtela v desnici, na mizo, in kakor bi prešinila zborovalce neka tajna moč, so posegli vsi po njem.

»Prisežemo,« je zazvenelo v krogu kakor iz njih ust.

Sie naročeni na den
„NEDELJA“?
Izbija vsak teden? prinaša vsebino nedeljskega evangelija in razlago kar druge podobne verske članke, razen tega pa tudi lepo potest, Otoci naše ljube Gospe in mrtne zgodbe za otroce. Stane mesečno 10. — Din (leto 24. — Din). Še danes si naročite Nedeljo po doplnitvi na naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slovniški trg 20.

ca in gdč. Elizabete Vidovič se je zbrala mla in vesela družba. Odlično mesto starešine sta zavzemala gg. Bračko Franc, župan iz občine Jelovec in Pipuš Maks iz Slemen. Ob tej priliki se je tudi slavila 20 letnica službovanja nevestinega očeta na graščini Viltuš. Vesela svatovska družba je zbrala 200 Din za občinske uboge občine Slemen. Posnemanja vredna je ta družina, kajti že leta 1921 ob priliki poroke hčerke Ane se je nabralo za dobre namene 400 Din in leta 1929 ob poroki hčerke Ane pa 100 Din. Iskrena hvala. Želimo obilo sreče nevestinici in njemu.

Puščava. Letošnji predpust, čeravno precej dolg, je vendar samo pet parov porinil pod sladko-grenki zakonski jarem. Med drugimi je šla od nas gospodinji na lepo Globokerjevo posestvo v Smolnik, pridna in vzorna kmečka hči ter Marijina družbenica Pepca Vičan. Bila je res še v pravem pomenu besede kmečka hči, ki jo ta novomodna kuštranja niso premočila. Dobila je itak dobrega, krščansko mislečega soproga. Bilo srečno! — Omeniti je še treba, da se žalibog tudi pri nas, kjer živi večinoma kmetosko ljudstvo, vidi preveč sedajno-moderne noše. Čemu so kmečka dekleta, hčerke posestnikov kakor tudi kočarske, zavrgle lepe židane rute in se jim dopade, da se spakujejo v sedajnih modernih klobukih? Namesto dragoga pokrivala bi si rajši kupile toliko blaga več, da bi imele primerno dolga krila. Zakaj se delati moderno od zunaj in s tem pačiti svoje kmetosko pokolenje? Nihče ne zahteva, da bi se morale oblačiti kot naše babice, ali kmetije rabijo mlade gospodinje z delavnimi rokami, ne pa z modernimi klobuki. Na misel mi pride basen iz šolske čitanke — sraka, da bi bila zala itd.

Sv. Lovrenc na Pekarju. Snega imamo do kolena. V noči od torika na sredo je tukaj zamrznil 77 letni kočar Lenart Jurčič. Ker je vedno z očmi mežikal, so mu že v mladosti dali priimek »Sternkukar«. Ravno isti dan (19. februarja) je umrl daleč znani, bivši falski logar na Klopnem vrhu, g. Vincenc Dolinšek.

Razher pri Slovenjgradcu. Dne 23. januarja tega leta se je poslovil od nas gospod šolski upravitelj Maks Beloglavec, ki se je v teku svojega kratkega službovanja tukaj priljubil svojim občanom. Tem potom se mu zahvaljujemo za njegovo delovanje v šoli in izven nje. Nadomestil ga je gospod Sekirnik Maks, katerega z veseljem pozdravljamo in mu želimo mnogo uspeha pri učenju našega naraščaja. Dne 10. februarja se je poročila Marija Kotnik, hčerka uglednega posestnika, po domače Novak z Antonom Laznik, posestnikom v Rav-

nah. Na gostilji, katera se je vršila na nevestinem domu, se je nabralo za novo bogoslovje v Mariboru prispevkov v znesku 120 Din. Mlademu paru želimo mnogo sreče in blagoslov!

Šmartin pri Slovenjgradcu. Veličasten pogreb se je vršil pri nas v četrtek 20. februarja. Na zadnji poti smo spremili vrlega farana Ferdinanda Kaca, veleposestnika, podjetnega lesotrtca in industrijca. Nehalo je bil njegovo blago srce in zaključeno je njegovo s pravo krščansko ljubeznijo in dobrimi deli prepojeno 52 letne življenje. V 23. letu najsrečnejšega zakona je zapustil žalujočo ženo, rojeno Rogina s petorico otrok. Bil nam je vsem vzor tihega, miroljubnega, vzgledno skrbnega in neumorno delavnega moža in očeta ter zvestega kristjana. Boga je imel za gospodarja in Marijo za gospodinjo svojega lepega doma. Zato pa tudi ni prišla nikdar ne kletev in ne pohujšljiva beseda iz njegovih ust. Napregledno množica ljudi iz cele Mislinjske doline in mogočnega Pohorja in naša šolska mladina je solznih oči poslušala njegovo pohvalo, ki mu jo je v cerkvi govoril skoro 90 letni domači g. nadžupnik in kanonik I. Lenart v zahvalo za njegova dobra dela in še posebej za njegovo skrb za olepšavo in razsvetljavo domače župnijske cerkve. Slovenjgraški in domači pevski zbor sta se v prelepih pesmih poslovila od njega, devet domačih in tujih gg. duhovnikov mu je zapelo, naj počiva v miru, in veliko vencev in šopkov svežih cvetlic je v hudi zimi zakrilo njegov prerani grob. Da, blagi mož, počivaj v miru pri Srcu Jezusovem, Kateremu si postavil tako krasen oltar v naši cerkvi, in pri Materi božji, katero si tako vneto častil in rad obiskoval na našem divnem Homcu. Spominjali se te bomo v molitvah, dokler ne pridemo za teboj.

Gornja Sv. Kungota. Dne 2. marca se vrši v Gornji Sv. Kungoti glavni patrocinij svete Kungote. Popoldne ob 3. uri po sv. blagoslovu priredi Katoliško prosvetno društvo dve veseli igri »Repoštev« v petih dejanjih in »Kmet Herod«. Kdor se želi do srca nasmejati, naj ne opusti te prelepe in šaljive igre. Zato pa dragi domačini, kakor tudi sosedni farani iz Spodnje Sv. Kungote, Svečine in St. Jurja, la trumoma ta dan v Gornjo Sv. Kungoto. Žal ne bo nobenemu! Kakor zadnjič, tako bo tudi topot poskrbljeno za sladkosnedneža in za lačne želodce. Na zimo naj se nikdo ne ozira, saj hoste sedeli v topli dvorani. Podpirajte severno obmejno postojanko ter prihajajte vsikdar v mogočnem številu k predavanju in predstavam, kjer se vzbuja narodna zavest. V prosveti in treznem narodnem delu je naša rešitev! Mogočna majka Jugo-

slavija pa bo vesela, da se severna meja močno utrjuje v narodnem duhu.

Svečina. Veseli svatje na poroki g. Franca Pušnik, ekonom na Plavču in gdč. Jozefe Fideršek so zložili in poslali za novo bogoslovje v Mariboru Din 100 in za afrikanke misijone Din 100. Novoporočenemu paru želimo obilo sreče! Posnemanja vredno! — Dobra vina je še v zalogah, kupci, oglasite se v Svečini.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Dne 2. februarja tega leta se je poročila pri nas večletne cerkvena pevka Ottilija Ploj iz Oseka, hči dolgoletnega cerkvenega ključarja z N. Vogrin iz Cogetinec. Pevski zbor ji je pod vodstvom organista g. Jos. Krajnc zapel pred cerkvijo slovo ob ločitvi iz pevskega kroga. Želimo obilo sreče mlademu paru!

Sv. Bolhenk v Slov. goricah. Precej živo je leto pri nas gibanje, kar se tiče novih zakonov. Prejšnja leta smo oddajali neveste največ v urbano, letos v rupečko župnijo; nekaj pa seveda doma obdržimo. Tako na primer ostaneta doma novoporočenca Anton Ferš in Alojzija Braček. Pa bi tudi oba težko pogrešali. Anton Ferš ima največje zasluge, da se je Slovenski Gospodar tako močno udomačil v domači župniji. (Letos imamo namreč 130 naročnikov.) Njegova zakonska družica pa bo tudi gotovo, kakor prej kot vneti Marijina družbenica, ostala goreča prijateljica naših verskih organizacij.

Sv. Lovrene na Dravskem polju. (Uboga mati — nevreden sin.) Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju v vasi Apače sta stara zakonca Horvat živela s sinom v koči. Prišel je od vojakov, a mu ni za nobeno pravo delo, čeprav se je izučil kolarstva; najraje postopa in če kaj malega zasluži, mora takoj po grlu pograti. Mati ga je dostikrat svarila, in ko ga je zadnji teden zopet opominjala, jo je zmerjal in še huje grozil. Vse to je žensko tako užalostilo in zmešalo, da je v svoji žalosti spila ocatovo kislino. Na srečo so ji pri sosednji hiši, kamor se je s težavo privlekla, dali takoj mleka piti in bo menda življenje matere rešeno. Ženo so vzeli nato dobri ljudje v drugo hišo; a drugi dan je prišel sin nad njo. Ko mu je hišni gospodar konečno pokazal vrata, je pa z ukradenno palico razbil v dveh oknih vse šipe. — Je še par tako zglednih delamrznih junakov v fari, pred katerimi ni varnosti in miru, pa bo prav, da čimprej pridejo na varno, da bodo poštenji ljudje varni pred njimi.

Tepanje pri Konjicah. Poročena je bila Marija Obrul, edina hčerka Janeza Obrul, tukajšnjega posestnika in dobro znanega dolgoletnega naročnika Slovenskega Gospodarja, s tihim in mirnim mladeničem Josipom Povh iz

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svoje stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 20.602

Telefon interurb. št. 2113

Grofica Zrinjska je stala ponosna in razburjena od notranjega veselja ob tej sliki pobratimstva nezadovoljnih Ogrov in Hrvatov, kakor zmagovalka, žena učinkujoče postave, kakor mož sredi zarotnikov v gradu Čakovec. —

Dogodki zadnjega časa so zahtevali dejanja na strani zarotnikov.

»Tatenbaha moramo končno pridobiti za našo stvar,« meni nekega jutra grof Frankopan proti svoji sestri.

»Da, to uvidim, a saj veš, kakšen omahljivec je ter poln predsodkov.«

»Ti edina imaš moč do njega, saj vem vse, nič mi ni treba prikrivati, v tvojih rokah je njegova in naša usoda.«

Grofica Zrinjska prebledi, hipoma ji šine zopet rdečica v obraz, nato pa reče rezko:

»Kar storim za domovino, storim iz ljubezni do naroda, mojih srčnih čustev pa ne prodajam; ako ljubim Tatenbaha, me sili k temu moje srce, moja ljubezen pa je nesebična in ne zasledujem nobenih drugih namenov, kakor da mi vrača grof Tatenbah ljubezen v isti meri, kakor ga ljubim jaz.«

»Spoštujem tvoje nagnjenje do grofa, saj te poznam, a sedaj je treba izpolniti visoke cilje, katere smo si stavili, in zato potrebujem tebe, da si nam ob strani.«

»Sem vedno in tudi bom. Ali nisem ravno na zadnjem borovanju povedala? Imeti moramo močne zaveznike, in Tatenbah ima moč, zato si ga moramo pridobiti za vedno.«

»Pa kako to izvesti,« vpraša Frankopan, »če se peljemo zopet vsi tja, postane stvar sumljiva.«

»To se uredi drugače,« meni grof Peter Zrinjski, ki je med tem stopil v sobo in slišal zadnje besede, »grof Tatenbah še ni bil dostikrat v teh krajih, povabim ga jaz v imenu svoje soproge na lov, ki se ima v kratkem času vršiti.«

»Kdo mu naj nese vabilo,« vpraša Frankopan.

»Kdo drugi kakor naš Rudolfi, on je zanesljiv ter meni zvesto vdan,« odvrne grofica Zrinjska.

»Ti zadeneš vedno pravo, imaš talente državnika, ponosen sem, da imam tako sestro. Izvrši, kakor si rekla.«

Vešeneka. Istotako so prihajali tudi v njegovo domačo hišo vedno le dobri časopisi. Želimo sili sredi — V večnost pa je odšla v visoki starosti naša vaščanka Urša Zorko. Zadnja leta je služila kot delavna, skrbna in zvesta delka. Živela je vseskozi vzorno in pošteno. Ob nedeljah in praznikih pa je hitela, dasiravno je v visoki starosti, eno uro daleč v cerkev, tudi v najslabšem vremenu in v najhujšem gazu. V obleki vedno skromna in preprosta, se ji je zdela novodobna ženska prismojarija prekratkih oblek in ostrizanih las zelo smešna. Upamo, da se njena duša že raduje tam, kamor tudi mi želimo priti. Blaga duša, na svidenje nad zvezdami! — Stekel pes, katerega je dne 15. tega meseca ustrelil trški redar v Konjicah, je tudi v naši vasi in na Tepanjskem vrhu ogrizel nekaj psov. Ker se je to zgodilo ponoči, se ne da natanko ugotoviti, koliko dvorišč je obhodil in koliko psov napadel. Eni so ga videli na dvoriščih, drugi so slišali dvojbo med domačim in tujim psom. Nekateri posestniki so svoje pse oddali takoj prostovoljno konjedercu, že v prvih štirih dneh 17. nadalje tudi od stekla ugriznjenega konja iz Konjic. Orožniki so se trudili, da bi dognali, katere kraje je obhodil in od katere strani je prišel v naš okraj.

Žetale. Na pobudo posestnika Jan. Vogrinca so v spomin na gostijo Planinc v Kočici št. 8 darovali veseli svatje za Dijaško kuhinjo v Mariboru 116 Din. Bog živi mladi par in do brotnike mladine!

Gornja Radgona. Na zlati gostiji Ploj Matije in Ottilije so zbrali gostje za novo bogoslovje 110 Din. Bog plačaj!

Gornja Radgona. Za odkup afrikanskih zamorcev se je na gostili Leopolda in Barbare Kajdič, Ivanjševski vrh 97, nabralo Din 122. Bog plačaj!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukaj se je dne 10. februarja tega leta poročil vrli mladenič, član Marijine družbe, preje tudi Orla in cerkveni pevec Joško Antolič iz Lahonsčaka, z Marijino družbenko Terezijo Štuhec iz Ključarovec. — Mladi par naj spremlja božji blagoslov do skrajnih mej življenja. Veseli svatje so darovali za tukajšnji Društveni dom 78 Din. Društvenega doma so se spomnili tudi na sedmi po pokojnem Antonu Plohl v Savskem vrhu, kjer se je nabralo 102 Din. Bog povrni stotero vsem darovalcem! Naš Društveni dom je po mnogih težavah sicer dovršen, a še je na njem mnogo dolga. Želeti je torej, da se ga spomnite povsod ob podobnih prilikah. Poleti enkrat nameravamo prirediti v korist Društvenemu domu večjo tombolo ter se priporočamo vsem faranom, zlasti rokodelcem, da nam že sedaj v zimskem času pripravijo kaj lepih dobrot ter tako podpirajo Društveni dom, da bo v kratkem plačan, dobil tudi potrebno opremo, da bo tem bolje služil Bogu, domovini in mladini.

Lahonec pri Ormožu. Dne 15. februarja tega leta se je na potu iz Lahonec do Palovec izgubilo par vojaških spisov. Najditelj se vljudno prosi, da isti čimprej izroči županstvu občine Lahonec. Kdor spise vrne, dobi primerne nagrado.

Ljutomer. Anton Križanič, delavec, stanujoč v Ljutomeru se je dne 19. tega meseca pri podiranju drv v hosti Ljudmili Reč v Gresovščaku tako močno ponesrečil, da je moral biti še isti večer prepeljan v bolnico v Mursko Soboto; na njega se je v veliki strmini skotalil štor in mu poškodoval prsni koš.

Ljutomer. V nedeljo, dne 16. februarja tega leta je žandarmerijska patrulja privedla v Ljutomer precejšnjo cigansko družino, obstoječo iz 15 članov. Zasačila jih je pri beračenju v občini Cven pri Ljutomeru ter jih nato še dopoldne v Ljutomeru zadržala tudi v zadevi malega železniškega defekta pri Žerovincih. Ker se je pa dognalo, da so to miroljubni cigani kolarji, oziroma slični obrtniki, se jih je odpravilo v njih domovno občino. Prenočiti so pač morali v Ljutomeru, potem so jih izpustili. Ubogi občinski redar je moral vso noč

od nedelje na ponedeljek poslušati godbo žalosnih ciganskih psov, ki sta na dvorišču mestne hiše čuvala cigansko imetje, to je pet konj in tri obložene voze.

Ljutomer. Vprašanje poslopja za urade sreskega načelstva v Ljutomeru je postalo resno. Vprašanje nastaja pa samo glede stavbišč. Eni želijo, da se sedanje poslopje podre in na istem mestu sežida moderno poslopje, da bodi torej ta urad na glavnem trgu, v sredi mesta; drugi bi radi, da se ga sežida na praznih stavbenih parcelah kakih 600 metrov proti severu od sedanjega poslopja; tretji pa zopet menijo, da se ga postavi kje proti vzhodni strani, češ, da se bo mesto radi terenskih razmer najlažje širilo proti vzhodu. Stavbišč je torej preveč, samo treba bo najbrže glasovanja občanov. S tem, da se podre dosedanje staro poslopje, nastane vprašanje, kam tačas z uradi; vrh tega mesto samo s tem ne pridobi, če se močne zgradbe podirajo; trgovsko osredje mesta bo moralo najbrže nekoliko popustiti. Če bi se postavile nove zgradbe kje drugje, se to staro in močno zgradbo porabi za kaj drugega; pritične prostore za trgovske in obrtne lokale, nadstropje pa za stanovanje.

Ljutomer. Bolnica v Ljutomeru, za katero so se že v letih 1924/25 pričela pripravljati dela, a sta morala dva neumorna delavca slovenska redovnika usmiljena brata do dobro delo ustaviti. Za Ljutomer in njegovo okolico ni ta stvar pozabljena. Vedno in povsod se sliši govoriti, kaj da je vzrok temu, da se ne gradi bolnice. Velik studenec z izvrstno pitno vodo spominja vse mimoidoče na započeta dela za gradnjo bolnice. Tudi še leži na tem mestu lep kup opeke. Vse bolnice so prenapolnjene z bolniki, zakaj bi pa velika, obljubljena in lepa Priekija ne imela tako potrebne bolnice. V Ljutomeru in njeni okolici živi izredno veliko ubožnih viničarjev, kateri niso v stanu sprati bolnika v bolnico radi prevelike oddaljenosti bolnic, in če ga že spravijo, mora bolnik, predeh popolnoma okreva, radi prenapoljenosti istih iz nje, domačini pa bolnikov ne morejo negovati, ker morajo na delo za boričo plačo. Mogoče pa se le najde kak razumen agilen človek, ki bi vzel vprašanje početih del gradnje bolnice v Ljutomeru ponovno v roke.

Cezanjevec pri Ljutomeru. Dne 22. februarja tega leta je diplomiral s prav dobrim uspehom v Berlinu — Charlottenburgu gosp. arch. ing. Teodor Čulk, sin šolskega upravitelja, Cezanjevec pri Ljutomeru. Čestitamel!

Strečja vas pri Ljutomeru. Umrl je dne 22. februarja ob 1 uri ponoči tukajšnji vzgledni gospodar g. Jakob Rajh v starosti 56 let. Pokojni je bil daleč okoli znan, osobito kot večletni odbornik dobače občine, član gasilskega društva, odbornik podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva, posojilnice v Ljutomeru itd. Pri vseh, ki so ga poznali, je bil splošno priljubljen ter je tudi vsakemu rad pomagal z dobrim nasvetom; zato bo vsem nam ostal v častnem spominu. Bodí ti zemljica lahka. Preostanim pa naše sožalje!

Sv. Marjeta nize Ptuj. Na gostiji Klemenčič-Valenko v Cunkovcih se je med veselimi svati nabralo 265 Din za novo bogoslovje v Mariboru. Bog platí! Novo poročenima pa obilo božjega blagoslova!

Sv. Urban pri Ptuj. Naše bralno društvo nam je 16. februarja priredilo igro »Vagabundia«. Prireditelj je obiskalo veliko ljudi, domačinov in tujcev. Izmed igralcev gre največja zahvala našemu Janku in naši Miciki, dolgoletnima igralcema, ki že nosita zakonski jarem, pa sta hotela s svojim dobrim zgledom zbuditi dražnjo marsikaterega mladega srca. Hvala gre tudi našemu g. kaplanu, ki se veliko trudi za društvo. Upamo, da se bo delovanje društva poživilo in razširilo. V predpustnem času je bilo dosti gostij. Ena nevesta smo celo poslali v mestno župnijo. Imamo tudi svojega zdravnika, kar nam je velika ugodnost, ker nam ni treba hoditi v Ptuj po zdravniško pomoč.

Solčava. Tako zaželjena kapelica v Logarski dolini se bo le začela graditi. Gradila jo bo

Fotosport
je zelo lep, toda potrebno je, da imate dober aparat. Obrnite se takoj na veletrgovino Stermacek Celje, in zahtevajte s dopisnico veliki ilustrirani cenik.

Narodna kamera 6 1/2 x 9 cm Din 98, žepna fotokamera 5 1/2 x 9 cm Din 388, 5 x 12 cm Din 375, z Foliar Anantig-matem Din 788, Agfa Standard 4 1/2 x 9 cm Din 114. Novost Agfa „Bitty“ kamera za filmski svitek 8 x 9 cm Din 170. Oprema, kot so vseh karkoli in ostalega pribora za fotosport. Vsa karkoli in cenik z več tisoč slikami, vsestoj. Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Paketi čez Din 200 pošiljate prosti.

Trgovski dom R. Stermacek, Celje št. 24.
Družina trgovca. 267-5

slovenska javnost, posebno turisti, katerim bodo pomagali tudi domačini. Kapelica je potrebna tako turistom, oziroma letoviščarjem kakor tudi domačinom, ker ni celo uro daleč nobene cerkve. Njen obseg bo 8 krat 6 metrov, gradivo bo najbrž iz solčavskega marmorja, imela bo oltar s pravico maševanja, posvečena pa bo sv. Pavlu, v spomin smrtno ponesrečenega Pavla Šumana. Prosimo vse, ki so kdaj obiskali lepo Logarsko dolino in one, ki so poznali rajnega Pavla Šumana, da prispevajo za to prepotrebno stavbo, ali pa zbirajo prispevke v ta namen. Naslov je: Pripravljalni odbor za zidanje kapelice v Logarski dolini v Solčavi (Kolman Vinko). Čekovna položnica pa je: 12244 (Kmet. nakupovalna in prodajna zadruga v Solčavi). Došli so že tudi prvi prispevki: Iz Beograda: Dr. Alojzij Kurald Din 300; Adolf Münch Din 1000; Lujo Harajnik Din 1000; dr. K. Šmid Din 150; dr. O. Pirkmajer Din 100; dr. J. Hacin Din 200; dr. Joža Kavčič Din 200; Ruža Sagadin Din 100; dr. Vinko Verhunc Din 200; dr. Radej Din 100. Iz Ljubljane: dr. Rožman, škof Din 400; iz Celja: g. Osvald Wagner Din 80; iz Solčave: Logar Din 30; zlata poroka U. in A. Prodnik Din 320; Ljudska posojilnica v Celju bo nakazala kot honorar arhitektu Plečniku iz Ljubljane Din 10.000 za kapelico. Vsem, ki so že darovali, tisočera hvala in Bog plačaj!

Braslovce. Letošnji predpust preživljamo, hvala Bogu, zelo pametno. O kaki maškeradi v naši fari še do danes ni bilo slišati in upamo, da tudi ne bo. Opačamo pa, da prirejajo po raznih hišah domače »bale« s plesom in pijačo od mraka do zore. Želeti bi bilo, da te vrste zabave ne podpirajo naše dobre kmečke družine, ker so za mladino vse prej kakor koristne. — V nedeljo, dne 16. februarja smo z zanimanjem poslušali v Društvenem domu gramofonske pločke našega amer. misijonarja p. Odilo Hajnskega. — Na pustno nedeljo popoldne priredi Prosvetno društvo Krekovo šaljivo igro »Tri sestre«.

Polzela. (Žalostne in vesele novice.) Umrla je v Ločici Marija Pirc. Vžila je v svojem dolgem življenju — doživela je nad 80 spomladí — mnogo veselja pa tudi trpljenja. Mež in dve hčeri, med njimi ena učiteljica Nežka so odšle pred njo v večnost. Svetila je večna luč, ostalim pa naše sožalje. — Pri spravljanju drv si je zlomil nogo posestnik Jakob Podlunšek v Ločici. Želimo mu skorajnjega ozdravljenja. — Poročil se je g. Alojzij Libek, posestnik v Založah z gđč. Angelo Terglav iz znane Terglavove rodbine na Polzeli. Nevporočencema — oba iz odličnih naših hiš — želimo v novem stanu mnogo sreče in božjega blagoslova!

Velenje. (Posnemanja vredno!) Na veseli in ugledni gostiji Razborček — Šaloven v Stari vasi pri Velenju je nabral g. Simon Blatnik med veselimi svati 100 Din za potrebe krajevnega odbora Rdečega križa v Velenju. Novoporočencema želimo obilo sreče!

Nova cerkev nad Celjema. Tukaj se je poročil naš požrtvovalen cerkveni ključar in občinski

odbornik g. Franc Pekošek z ugledno Marijino družbenko, dolgoletno cerkveno pevko in agilno diletantino na domačem odru Prosvetnega društva gđ. Reziko Podjavršek. Obilo zakonske sreče obema!

Male dele pri Vojniku. Predzadnjič sem opisal nekoliko kraj in razmere naše vasi. — Obenem sem označil tudi število hiš in prebivalcev. V tem dopisu sem namenjen opisati nekoliko stališče časopisja v naši vasi, kakor mi je znano po mojih zapiskih. Kako veliko je zanimanje za književnost pri nas, kaže to, da je komaj osem naročnikov na Slovenskega Gospodarja in častno število — le dva mohorjana izmed 27 hiš. Pripomniti moram tudi to, da je še okoli 14 hiš, kjer nimajo prav nobenega časnika pri hiši. Mnogi se izgovarjajo, da bi naročili časnika, a nimajo denarja. Take izgovore bi pri mnogih lahko opravičili, ker so seveda taki, ki si morajo denar s težkim trudom služiti. Pri drugih je pa tudi prazen izgovor to, da nimajo denarja. Škoda se jim zdi za tistih par dinarjev, katere bi izdali za Slov. Gospodarja ali za kak drug časnika. Ni pa škoda denarja za nepotrebne izdatke. Želel bi pač, da bi v nobeni hiši ne manjkalo dobrega časnika kakor je Slovenski Gospodar. Kajti, kdor naročuje in čita dobre liste, nima prilike, da bi postopal cele nedelje po gostilnah in zapravljal poštenje in denar, kakor delajo mnogi, ki včasih samo zaradi gostilne opuste službo božjo.

Frankolovo. Tukajšnje prosvetno društvo »Slomšek« je pred kratkem priredilo lepo igro »Miklova Zala«. Udeležba je bila ogromna. — Zadnji kotiček dvorane je bil napolnjen; take udeležbe še ni bilo kar društveni dom stoji. In tudi igralci so tako lepo igrali, da še nobena igra ni bila tako lepo izvedena. Pač novi vodja igre Čast mu! Dne 2. marca tega leta priredi dekliška zveza v društvenem domu šaloigro: »Zakleta soba — ali gostilna pri Zlati goski«. Zveza se je nekako prerodila in po dolgem brezdelju in spanju zopet prebudila k življenju. Nove odbornice bodo gotovo dobro delovale na polju izobrazbe. Po tej šaloigri bo

uprizorjen isti večer še šaljivi nastop »Opeharjeni žid«. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo knjig, vabimo vse prijatelje dobre in poštene zabave na obe prireditvi. Začetek ob 3. uri popoldne. — Letošnji predpust je pri nas le malo bogat s porokami. Trije ženini so si poiskali svoje neveste iz drugih župnij — le eno nevesto iz tukajšnje fare je ženin pripeljal pred oltar v letošnjem predpustu. —

Kalobje. Kakor mnogo kje, se je tudi v naši župniji mnogo mladih parov vpreglo v zakonski jarem. Letošnje »ohceti« so precej dolgo trajne. Dne 17. februarja se je poročil ugleden fant Gračnar Leopold, sin cerkvenega ključarja, dolgoleten cerkveni pevec in predsednik tukajšnjega prosvetnega društva s pridno mladenko Marijo Pušnik iz Podmel. Ženin kot cerkvenemu pevcu je domači moški zbor priredil lepo podoknico na predvečer poročnega dne. Mlademu paru želimo mnogo sreče in božjega blagoslova. — Da ne bi kdo mislil, da smo Kalobčani sami zaspenci, vam povemo, da se tudi mi gibljemo v društvenem življenju. Na Svečnico je Prosvetno društvo uprizorilo »Užitkarje«, a na pustno nedeljo bomo videli »Tri sestre«, par kupletov in petje. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo taboriških inštrumentov, vabimo vse bližnje dobre prijatelje lepe zabave kakor tudi sosedo, da nas podprejo z lepim obiskom.

Podčetrtek. Nova avtoproga, ki bo vezala naš kraj s Sv. Petrom pod Sv. gorami, Bizeljskim in Dobavo, se bo v kratkem otvorila. Za koncesijo sta zaprosila Mariborčana Lešnik in Ogner. Omenjena sta zaprosila tudi za avtoprogo Dobova—Zagreb.

Hrastnik. Iz našega rudarskega, delavskega življenja bralci Slovenskega Gospodarja ne zvedo mnogo. Pa tudi pri nas, kjer neprenehoma bučijo sirene tovarn, kjer si več sto mož in fantov v globočinah čez 100 metrov pri majhni lučki služi v vedni smrtni nevarnosti svoj kruh, se zgodi marsikaj. Najbolj veselo je gotovo to, da imamo sedaj svojo zasilno cerkev v dvorani g. Alojza Legar. Na odru prejšnje gledališke dvorane stoji lep oltar, kjer

se od 8. decembra lanskega leta vsaki dan bere sveta maša. Ob nedeljah imamo celo dve sveti maši. Pa to ni nikakor preveč. Obakrat je nabito polna od oltarja do zadnjih vrat in še na galeriji je taka stiska, da komaj dihamo. Ob nedeljah je gotovo pri sveti maši čez 2000 ljudi. Tudi ob delavnikih jih je zelo mnogo. Še pri večernicah nas je vsako nedeljo po več sto. Tudi harmonij smo si že kupili. — Pevski zbor, ki je še zelo mlad, pod vodstvom novega g. organista zelo lepo napreduje. Toda pri sveti maši in pri večernicah pri nas ne pojejo samo nekateri pevci, ampak nekaj pesmi vedno tudi otroci in cela cerkev. Takrat je najbolj veselo. Vsako nedeljo imamo po večernicah v ta namen pevsko vajo. Največje veselje imajo pri tem seveda otroci. Že triletni otroci navdušeno pojejo Marijine pesmi. Zato pa pride v cerkev vedno več sto otrok. Pri sveti maši jih je ob nedeljah celo čez 400. Dostikrat smo rudarji in delavci morali slišati očitke, da smo neverni. Kdo pride v Hrastnik, bo videl, da je ta očitek delavstvu krivičen. Ako delavec nima ugodne prilike za izpolnjevanje svojih verskih dolžnosti, ni čudno, da mu vse s časom omrzi, ker sliši toliko slabega. Ako bi pa mnogi namesto očitkov kaj žrtvovali, da se delavstvu pozidajo cerkve, ki ne bodo preveč oddaljene, bi bilo delavsko versko vprašanje sčasoma tudi rešeno. Prosimo dobra in usmiljena krščanska srca, katerim je tudi kaj za naše delavske duše in duše naših otrok, da nam z denarnimi podporami pomagajo pozidati cerkev Kristusu kralju. Prispevke za novo cerkev sprejema Cerkveno stavbeno društvo v Hrastniku.

Brežice. Obrtniško društvo v Brežicah priredi v dneh od 7. do 9. junija (Binkoštni prazniki) v Narodnem domu razstavo za izdelke mojstrov, pomočnikov in vajencev. Pozivlja se okoliško obrtništvo, da z naraščajem vred razstavi čim več izdelkov, da s tem dokaže svojo sposobnost širšim krogom. V slučaju, da ni kdo prejel prijavnice za razstavo, naj se blagovoli zglasti pri obrtniškem društvu v Brežicah.

Kolarskega vajenca — iščem. Prednost imajo vajenci z nekaj znanošči ali učne dobe v kolarski obrti. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Andrej Osterc, Veržej, p. Križevci pri Ljutomeru. 257

Išče se pridna boljša kuharica, zanesljiva in marljiva z dobrimi izpričevanji k dvema osebam. Ivana Schwarz, lekarna, Ljutomer. 258

Vajenca sprejemam takoj. Matija Mulec, — stavbno galanterijsko kleparstvo, Ljutomer. 222

Salomil

ZA DOKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

Za krape!

Točna postrežba!

Najfinjšo banaško moko, lepo krušno, vedno sveže žgano kavo ¼ kg po Din 11, 12, 15 in 15.

Lep riž po Din 5, 6, 7 in 8, najfinjške sorte čajev, kakor vsake vrste špecerijsko blago po najnižji ceni priporoča

JOSIP WEIS

prej Hartinger

Maribor, Aleksandrova cesta 29

Bospelo je tudi sveže seme zelenjave kakor detelje, runkelj, travno, koronja itd.

Občni zbor

Krekove posojilnice

R. Z. Z. N. Z.

v Mariboru, Meljska cesta 10 se vrši dne 15. marca 1930 ob 18. uri v poslovnih prostorih, Meljska cesta 10.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1929.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih ali zastopanih zadrušnikov.

V „Malih oznanilih“ stane vsaka beseda Din 120. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah.

Mala oznanila

Upravišтво odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za 2 Din za odgovor. UPRAVNIŠTVO.

Po vseh krajih iščemo moške in ženske, kjerkoli imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek do Din 250.—. Prijavite se: »TEHNA«, Ljubljana, Mestni trg 25/I. Znamka za odgovor. 93

Bučni otrobi, radi velike zaloge pod ceno na prodaj, en kg 50 para in 1 Din v Tovarni bučnega olja J. Hochmüller, Maribor, južna stran mosta. Ugodna zamenjava bučnih jederc in prešanje. 176

Čepjeno trsje in ukoreninjene divjake ima na prodaj Anton Turin, Modraže, p. Studenice pri Poljčanah. 238

Proda se po jako nizkih cenah: Asparagus sprengeri, večjo množino dobro ohranjene bjele stupfen Pelagonije za grupe, rože visoke in nizke, ter rože (Kletterrosen) starejša in novejša vrsta ter noviteta. Vprašanja poslati na: vrtnarija vlastelinstva pl. Kiebach-Ziegler, Križevci. 253

Najcenejši vir za urožavanje šip, kakor prirežavanje po meri in velika zaloga modernih okvirjev pri Ivan Klančnik, steklarna, Maribor, Slovenska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno banko). 1312

20% kronske bone kupim po najvišjih cenah ali pa vzamem v račun pri nakupu blaga. Franc Mastek, Maribor, Glavni trg 16. 247

Sprejme se priden, močan ter pošten učenec za pekarijo, tudi tak, ki se je že učil. Cela oskrba v hiši pri Josipu Prekopec, pekarna, Sv. Jurij ob južni železnici. 245

Čenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem se osamosvojila ter se bodo odslej prodajala prvovrstna zelenjadna semena na stojnici g. Kudiš, na Glavnem trgu v Mariboru, zavitek 1 Din. Priporočam se z odličnim spoštovanjem Angela Hlebec, trgovina z mešanim blagom in semeni, Maribor, Koroška cesta št. 47. 261

Viničar pošten s tremi do štirimi delavskimi močmi in eden, ki bi snalil drevesa se sprejme. Limbuš št. 33. 260

Služkinja, poštena, dobi službo. Ponudbe v upravi lista pod »Služkinja«. 262

Kmečka hranilnica in posojilnica v Vitanju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v četrtek dne 6. marca 1930 ob 9. uri predpoldne v uradnem prostoru s sledečim sporedom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1929. 4. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji. 5. Volitev članov v načelstvo in nadzorstvo. 6. Prosti predlogi. Ako bi se ob določeni uri ne zbralo zadostno število članov, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor na istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki pa bo sklepal brez ozira na število udeležencev. — Načelstvo. 279

Gramatično harmoniko proda po nizki ceni Šipek Josip, čevljar, Gočova 70, Sv. Lenart v Slov. goricah. 269

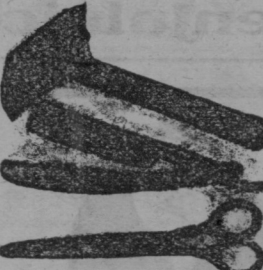
Popolnoma opremljen avtomobil za požarno brambo 1 in pol tonski se proda. Kje, pove uprava lista. 272

Močno moško kolo kupi Kolman, p. Maribor 2. 270

20% kronske bone kupuje do uporabnosti. — Pošljejo se lahko v rekomandiranem pismu, nakar se protivrednost pošlje po nakaznici. Naslov G. Pichler, agentura, Ptuj, Društveni dom. 277

Pozor vozniki. Nov težki voz za prevažanje lesa se proda. Lorenčič, kovač, Fram. 273

Delavca-sadjarja za oskrbovanje sadonosnika sprejme v stanovanje, ostalo po dogovoru. Ognjeslav Skaza, Ptuj. 275

Britvo

vedno uporabljate, zato je potrebno, da je istanajboljše kakovosti. Še danes zahtevajte od Trgovskega doma Stermeecki, Celje, ilustrirani cenik s več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma zastonj.

Lasosčičnik Din 35, 42, 84, brivni aparati Din 19, 21, 34, 63, brivke Din 11, 21, 43, 45, 62, škarije za laso Din 12, 14, 20 in vse ostale potrebšćine za britje, puder, pomade za negovanje las in kože, parfume in nebroj drugih predmetov dobite po zelo niski ceni. Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Naročila preko Din 500 poštnine prosta.

Trgovski dom R. Stermeecki, Celje št. 24.
Dravska banovina. 207-6

Prodaj Bas trombo B. Cena po dogovoru. — Valentin Vogrinec, Sv. Urban pri Ptuj. 274

Majer srednjih let z ženo, oba vajena kmetijstva, za posestvo na Koroškem dobi službo takoj. Lesar, kurilnica, Maribor. 265

Sprejme se pečarski vajenec z vso oskrbo. — Jože Matjaž, pečar, Mozirje 59. 246

Majer s štirimi do petimi delavskimi močmi se takoj sprejme. Glaser, Meljski dvor. 249

Hlapec, poročen, katerega žena bi pomagala v gospodarstvu se takoj sprejme. Glaser, Meljski dvor. Maribor. 250

Krasno posetvo na prodaj. Meri 55 johov, redi se lahko 12 glav živine, sadjevca se pridela 40 do 50 polovnjakov. Dve hiši, ena krasna vila zidana leta 1929, tričrt ure od Slovenjgradca. Gozda še za 100.000 Din za posekati. Cena 260.000 Din. Naslov pove uprava Slovenskega Gospodarja. 276

Hočete se rešiti vašega

revmatizma in protina?

Trganje in bodenje v udih in sklepih, otekli udi, skrivljene roke in noge, trganje in bodenje v raznih delih telesa, celo slabost oči so večkrat posledice revmatizma in kostobolja, ki se mora odstraniti, ker drugače bolezen vedno bolj napreduje. Jaz vam nudim zdravilno pitje, ki razkroji sečno kislino, pospešuje izmenjavo snovi in izločevanje, torej ne kako univerzalno ali tajno zdravilo, ampak en produkt, ki ga proizvaja narava sama za odrešenje bolečavega človeštva.

Vsakemu dam brezplačno za poskus!

Pišite mi takoj in Vi dobite od mojih po celem svetu nabajajočih se skladišč popolnoma brezplačno in franko en poskus obnem s podučljivo razpravo. Vi se boste sami prepričali o neškodljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem delovanju.

AUGUST MÄRZKE, BERLIN-WILMERSDORF, Bruchsalerstrasse No. 5.

Abt.: 24.

264

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3.

Podružnica: CELJE, Cankarjeva 11, nasproti pošte.
(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih obrestuje na južnodnejske.

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti jamči Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Zato so naložbe v zavodu papilarno varne.

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

Menjalnica trži med mlinom in kmetom

Tudi kamen bi se zjokal!

Kolje . . . zavija v želodec, grize v črvesju . . .

Ako se tudi Vam kdaj tako godi, tedaj ne očitavljajte se vzeti takoj na sladkorju nekoliko kapljic Fellerjevega prijetno dišavega Elsafliida. Elsafliid z zakonom zavarovan! Ste se že kdaj prepričali o tem, kako zna ublažiti bolečine to že 33 let znano narodno sredstvo in kozmetikum? Kako deluje z drgnjenjem in pranjem v grlu, pri glitju in revmatizmu, kot zaščita proti gripi? Enake tudi pri nervezi, slabosti, glavobolu in nespantu — kot okladek na čelo in ceneal

To pomaga!

1467

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: polkusne stekleničice 6 Din, dvojne steklenice 9 Din, specialne steklenice 28 Din.

Po pošti: najmanj 1 zavož z 9 polkusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 specialnimi steklenicami stane 62 Din. Trije taki zavoži že s poštnico in zavezo samo 139 Din. Narečila na naslov:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA DONJA, Elsatrg 341.

Ako pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepí želodec, tedaj zahtevajte Fellerjeve Elsa-kroglice, 6 škatljic 12 Din.

Sadna drevesa, visoka stebila in okulantni, najbolj ukoreninjena. — Tudi vinske trsje v raznih sortah na najboljših podlagah. Kakor triletna smrečica za žive meje, razpošilja: Drevesnica L. Gradšnik, Dobrna pri Celju. Cenik zastoji! 40

Zadoženje. Spodaj podpisani obžaluje, da je nepremišljeno g. Hafnerič, soprogo trgovca Hafnerič v Črešnjevci pri Gornji Radgoni, na nepošten način žalil, vse moje izraze, katere sem zgoraj navedeni rekel, so neresnični in se g. Hafnerič zahvaljujem, da ni sodnijsko postopala proti meni. Ivan Majcen, ključavničar gornjeradgonske občinske opekarne v Borecih, Križevci pri Ljutomeru dne 12. februarja 1930. 252

Majsterji s petimi delavskimi močmi, od teh trije moški, ki se razumejo na izvoz lesa in na živino, z vstopom 13. marca 1930 za Palo se iščejo. Dr. Schmidrer, Koroška cesta 28 in Dr. Orosel, Aleksandrova cesta 20, Maribor. 255

Krasne posestve 2 orala zemlje stavišča na postaji Hajdina-Ptuj — se proda ali zamenja. Vpraša se: Sp. Hajdina 75 pri Ptuj. 256

KARL MAYEVI SPISI

najbolj čitane knjige na vsem svetu, kar je statistično dokazano. — Dosedaj so izšli sledeči zvezki s to-le vsebino:

KRIŽEM PO JUTROVEM

- I. zvezek: Jezero smrti. Moj roman ob Nilu.
- II. zvezek: Kake sem v Mekko romal.
- III. zvezek: Pri Samaritani.
- IV. zvezek: Med jezidi.

Vsak zvezek zase zaključen spis. Cena vsakega zvezka Din 13.—. Vsi štiri zvezki „Križem po jutrovem“ tvorijo zaključeno zbirko spisov. Cena vezanih knjig (vsi štiri zvezki skupaj) polplatno Din 63.—, celo platno Din 76.—.

Avtoriziran prevod vseh Karl Mayevih spisov (vsak tretji mesec izide nov zvezek) izdaja:

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

Kmečko dekle zdravo se sprejme, mora znati krave molati. Ponudbe pod „Stalna služba“ na upravo „Slov. Gospodarja“ Maribor. 268

ZA RAZVEDRILO

Neprijetno voščilo. Ko je še kmete stiskala tlaka, je praznoval graščak svoj god ter povabil tudi župana na kosilo. Ta je najel več ljudi in jim naročil, naj se postavijo pri gradu pod oknom. Kadar bodo zaslišali graščakove besede: »Bog živi župana!«, naj zakriče vsi: »Žlahtnega gospoda tudi.« Ali primeri se, da je prinesel služabnik veliko steklenico dobrega vina. Prav, ko jo hoče postaviti na mizo, mu pade iz rok in se razbije. Graščak se razjezi in nedostojno zakolne: »Naj te, budalo, vrag vzame!« — Hlapci pod oknom pa zaslišijo graščakov glas in zavpijejo na vso moč: — »Žlahtnega gospoda tudi, žlahtno gospo tudi in njiju oskrbnika tudi!«

Vedno priden. Gospod: »Ali, Peter, zdaj si že tretjič v tem tednu pri menil! To je le preveč!« — Berač: »Oh, ljubi gospod, dandanes mora biti človek priden, da pošteno živi.«

Iz šole. Katehet: »Kako se glasi prva božja zapoved?« — Učenec: »Ne jej!« — Katehet: »Kako to?« — Učenec: »Da, ljubi Bog je že Adamu in Evi v raju zapovedal, da ne smeta jesti sadu z drevesa sredi raja, onih deset zapovedi je dal pozneje!«

Prost lov. »Imaš li velik lov, Kiselec? Kako daleč sega?« vpraša tihotapski lovec drugega. »Vse, kar vidiš tu okoli, vse je moje, samo, če pride lastnik, pokažem pete.«

Teško vzdigovanje. Zdravnik: »Od česa pa si to dobil, da se tako treseš?« Bolnik: »Preveč sem vzdigoval.« Zdravnik: »Kaj si vzdigoval?« — Bolnik: »Polne litre!«

Samospoznanje. Slikar pred stojalom: »Zlomka vendar, da ne morem slame naslikati tako, kakor jo imam v glavi.«

Dijak pri izkušnjih. Nekdo vpraša dijaka, kako se mu je pri izkušnjih godilo: Dijak: »Na prva tri vprašanja sem prav dobro odgovoril.« — »No, kakšna pa so neki bila ta vprašanja?« — Dijak: »Kako se pišem, kje sem rojen in kdaj!«

Učitelj. »V slovenščini razločujemo štiri čase: sedanji, prihodnji, pretekli in predpretekli. Kateri čas je torej v stavku: Voda je zmrznila?« — Učenec: »Zimski čas!«

Novi vojak v strelnem jarku. Starejši vojak reče novodošlemu: »Priatelj, ne vzdigni glave iz jarka!« — Novodošli: »Eh, saj mene sovražniki še itak ne poznajo!«

Odveč. Polica: »Kaj ne veste, da mora voznik zvečer imeti luč?« — Voznik: »Ne pomaga nič, ker je moj konj slep!«

Pregoreč. Ona: »Dragi Karlo, ali bi mi ti mogel postati kdaj nezvest, da bi poročil drugo?« — On: »Nikoli! Ti si moja nevesta in ostaneš — na večno!«

Tat in profesor. V profesorjevo spalnico je udril sredi noči tat. Profesor se je zbudil in vprašal: »Kdo je?« — Tat: »Nihče, gospod profesor!« — Profesor: »A tako, potem sem se pa zmotil.« — Obrnil se je in dalje spal, tat pa je opravil srečno svoje delo.

Nova služkinja. »Gospod, zakaj pa toliko pišete?« — Gospod: »Jaz sem pisatelj, pišem romane.« — Služkinja: »Le čemu se toliko trudite, saj že za deset dinarjev dobite lep roman, pa lepo natisnjen je!«

Gizdava teta. Teta: »No, Jurček, kaj praviš, koliko sem stara?« — Jurček: »Jaz znam šteti samo do petinštirideset . . .«

Zdravnik. »Prav ničesar vam ne manjka. Popolnoma zdravi ste. Žila vam bije točno kot ura.« — Bolnik: »Gospod zdravnik, a vi držite za mojo zapestno uro, ne za žilo!«

V Babilonu. Urednik meče v koš rokopise: »Rad bi bil urednik v Babilonu, kjer so še pisali na opeko; iz rokopisov ki so zanič, bi si lahko sezidal najlepšo vilo.«

Spoznanje samega sebe. Kmet v prepiru, jezen: »Če mislite, da sem jaz osel, potem ste na pravega naleteli!«

poslužujte se **SAMO MLINOV.**

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

I. Z. Z. D. Z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka
ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odteglaja.

1

Nekaj izjav iz tega leta o »Težakovem olju za živino«, iz katerih se vidi, od kako velike važnosti in koristi je to olje za rejo živine. To olje se dobi samo pri tvrdki: **M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13.**

1. Dne 28. januarja piše ekonom Ranko Vitomirovič, Vladimirci, Srbija:

»Prosim Vas, da mi pošljete tri ročke »Težakovega olja« po povzetju, na čimer Vam se vnaprej zahvaljujem. Prišel sem do prepričanja, da je to olje izredno dober lek, ki zelo dobro deluje.«

2. Dne 31. januarja piše posestnik Josip Pori, Guštanj:

»Prosim Vas, da mi pošljete eno ročko »Težakovega olja«. Hvala vnaprej. Olje je zelo dobro za pisanje in za zdravje živine.«

3. Dne 3. februarja piše posestnik Ivan Klenovšek, Zabukovje:

»Podpisani Vas prosim, da mi pošljete še eno ročko Vašega olja za živino. Eno ročko sem že potrošil z zelo dobrim uspehom.«

4. Dne 3. februarja piše Franc Bartol, Sajovec:

»Ker sem imel z oljem, ki sem ga naročil dne 5. januarja tega leta, zelo dobre uspehe, naročam s tem drugo kanto »Težakovega olja«. 254

En par težkih konjev

z opremo ter event. z vozom vred odda

Lajteršberška opekarna
pri Mariboru. 252

Predno si nabavite zimsko blago obiščite

Trgovski dom

v Mariboru.

Največja modna trgovina v Sloveniji meri 98½ mtr z 36 velikimi izlozbahti. Velikanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. KONFEKCIJI plašče od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod. Modne knjige zastoj. 1999 Modne knjige zastoj.

Veletrgovine z vinom in gostilničarji, pozor! Okoli 30 hl belega vina, sotiranega in mešanega, Rizling, Šipon, Traminac itd in okoli 30 hl Izabelskega vina ter okoli 60 hl jabolčnika se želi po nizki ceni prodati. Pod 3 hl se ne pošilja. Oglasiti se je na veleposestvu Šegula, Hlapenci, pošta Juršince. 259

20% kronske bone kupi Jurij Pichler, Društveni dom, Ptuj. 130

Kmetijski fantje, pozor! Javite se takoj! Za kmetijske potrebe se iščejo razpečevalci. Lep zaslužek! Maribor, agentura, Koroščeva 20. 169

Oskrbnik z dolgoletno prakso v poljedelstvu, vinarstvu, kletarstvu, vočarstvu, živinereji, mlekarstvu in v živalski manipulaciji dobro izvežban želi svoje službe spomladati menjati. Naslov v upravi lista. 197

USTANOVLJENA LETU 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje

v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Zdrava deca
je veselje matere. Zdravje
je pa doma le tam, kjer
vlada čistoča. Ta pa se od-
raža v lepem belem perilu,
ki ga gospodinja doseže le
s pravim terpentinovim
milom Gazela.

153

**GAZELA
MILO**

Poročne prstane

kupite najceneje samo pri tvrdki

M. Ilger-jevemu Sinu
Maribor, Gosposka ul. 13

Ure, zlatnina, očala. Popravila hitro, dobro
in po cenl. 1444

Sveže Zagorsko apno

223

I^a Trboveljski Portland cement

kakor tudi cementni izdelki vsaki čas na razpolago

pri tvrdki **C. PICKEL, Maribor** Korosteva 39

Ročna dela

kuhinjske preproge, prtičke, bla-
zinice itd. Vseh vrst D.M.C. prejice

Velika zaloga volne!

L. PUTAN, Celje

Ustanovljeno leta 1898

179

Vaše prihranke naložite popolnoma varno pri
KREKOVI POSOJILNICI * Meljska c. 10, Maribor

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Rentni davek se vlagateljem ne odtegne.

65

Obresti: Za vloge: nevezane 6—7%, vezane 7½—8%.

Ček. zav. v Ljubljani rač. št. 14349.

Posojila po 9—10%.

Nalagajte po položnicah!

Kdor v „Slov. Gospodarju“ oglašuje, uspeha se raduje!

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 85.000.000.—.
Posojila na vknjižbo, po-
roštvo ter zastavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000
članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.

192